

DOMOLJUB

Izredni vsak četrtek. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 4 K, za Ameriko in druge tuje države 6 K.) — Posamezne številke se pošiljajo po 10 vinarjev.

S prillogama: „Naš kmečki dom“ in „Naša pospodlnja“.

Svaki in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, — Ljubljana, Kopitarjeva ulica. —

Štev. 51.

V Ljubljani, dne 23. decembra 1915.

Leto XXVIII.

O miru.

Velikrat zalezejo med ljudi govorice, da se bo s to, ali drugo državo, ali z vsemi sklenil mir. Ni treba posebej poudarjati, da se take reči rade verjamejo. Zelja je pač v takih slučajih mati misli in vere. Kar človek rad sliši, tudi rad vzame za res. Nam se pa zdi, da je edino prav resnici, če je tudi bridka, pogledati naravnost v oči, ker je žalost, ki jo rodi prevarano upanje, hujša, kakor pa jasen pogled, kako je s kako rečjo. Zato pa recimo naravnost: Na mir ne kaže še prav nič. Z vsem; z varčno rabo moke, masti, usnja, s podvojeno pridnostjo pri obdelovanju zemlje in skrbi za gospodarstvo, z vdanostjo in zaupnostjo moramo zategadelj biti pripravljene še zanaprej za to hudo vojno viхро.

Proti koncu novembra je najprej Japonska, kasneje pa Italija pristopila k že prej sklenjenemu dogovoru med Rusijo, Francosko in Angleško, da nobena izmed teh držav ne bo sama zase sklenila miru, in se tudi ne bo spustila v kaka pogajanja. Vseh pet imenovanih sovražnih držav bo skupno sklepalo o miru. To ne pomeni nič dobrega, marveč nasprotno dokazuje, da hočejo vleči krvavo grozo še naprej. Prav jasno se to bere tudi v izjavah, ki so jih ministri podali v Rimu, Londonu in Parizu. Vsi so rekli, da prej nočejo konca, dokler se ne dožene vojni cilj in sem šteje Lah to, da bi nemoteno gospodaril v Jadranskem morju, Anglež, da se poniža Nemčija in osvobodi Belgija, — Francoz, da dobi v svojo last Alzacijo in Lotaringijo od Nemca. Kaj hočejo še drugega, niso povedali; toda gotovo je njihova pohlepnost tudi v drugih rečeh zelo velika in težko nasitljiva.

O miru se je govorilo v treh zbornicah. Dva angleška velikaša sta v zbornici lordov (enaki naši gosposki zbornici) poudarjala potrebo miru. Njun glas je pa ostal glas vpjočega v puščavi. Sploh zbornica lor-

dov nima veliko moči; dva glasu v nji pa gotovo le malo pomenita. Važnejše so pa besede, ki so se govorile o miru v nemški in v ogrski zbornici in sicer od poklicanih oseb. Nemški kancler je o ti reči povedal, da se mora doseči z vojsko to, da se ne bo nikoli več ponavljala. Tako se mora zagotoviti mir, da bo stalen. To je pametna beseda. Kaj pomaga za par let navideznega miru, ko bi se pa države zopet z vsemi silami pripravljale na novo vojsko, ki bi ob priliki zopet bruhnila na dan? Nemčija je pod imenovanim pogojem pripravljena vedno za mir; tako je javno zatrdir nemški kancler. Seveda Nemčija ne more dati Alzacije in Lotaringije in kakor je razvidno iz kanclerjevega govora, tudi ne prepusti osvojenega poljskega ozemlja Rusu. Svojo mejo proti Rusiji hoče imeti zavarovano. Kaj misli s Poljsko, pač ni povedal; to vprašanje je pustil odprto. Kolikor pa moremo vedeti iz drugih javnih izjav, pa Nemci ne mislijo na to, da bi Poljsko priklopili svoji državi. Prihodost bo pokazala, kako bo z njo.

Ogrski ministrski predsednik je gotovo po dogovoru z našo vlado in s skupnimi ministri tudi govoril o miru. Njegova misel je bila ta-le: Samo na sebi bi bil zdaj glede na naše vojne uspehe mir mogoč. Seveda — Belgija in Srbija sta popolnoma premagani in osvojeni, globoko na Ruskem so naši in nemški vojaki, Nemec je daleč na Francoskem. Samo sovražniki, ki bi morali to izprevideti, in ki bi morali želeti, da se krvavo klanje že enkrat neha, nečejo o vsem tem nič slišati in tišče še vedno v vojsko. Ne zmodri jih, da sta že dva ubežna kralja morala zapustiti svoji kraljestvi in bežati na tuje iskat zavetja: belgijski Albert in srbski Peter. Ne pretrese jih, da Lah s svojimi milijoni centov železa in svinca, ki ga treska proti nam in v kljub večstotisoč izgubam ne pride nikamor naprej; slepi so za to, da je moral tako močni Rus ogromne dele svoje države prepustiti Nem-

cem in nam in da Francoz v kljub svojim naporom ne more Nemcev pregnati s svega ozemlja.

Ogrski ministrski predsednik je za našo državo glede na njen namen, ki ga hoče doseči s to vojsko, povedal nekaj važnega. Rekel je namreč, da se mora zagotoviti, da po vojski ne bo Rus več imel vpliva na Balkanu. Nobene besede ni govoril o tem, naj bi potlej Avstrija imela glavni vpliv v tamošnjih državah. Prej smo večkrat čuli izjave naših državnikov, da hoče imeti Avstrija na Balkanu samostojne države, ki bodo brez pritiska delate politiko, katera jim ustreza. To velja tudi še zdaj. Avstrija noče sebi podložnih držav na Balkanu, marveč hoče le, da ne bodo na milost in nemilost izročene Rusiji in od nje odvisne. Samo po sebi bi se razvilo potlej med njimi in med Avstrijo prijateljstvo, katero se je zdaj z Bolgarijo že pričelo.

Več za zdaj ne kaže govoriti. Tiszov govor ne dopušča več. Zato je pa vsako drugo prerokovanje brez podlage. Seveda moramo pribiti, kar je nemški kancler tudi javno povedal, da Rus ne pusti misli na Carigrad. Hoče ga imeti in s tem se seveda neče odpovedati vplivu na Balkanu.

Če vse to premislimo, moramo ponoviti: Zdaj prav malo kaže na mir, če sodimo po človeških močeh in voljah. Bog je pa vsemočeh in lahko le vse naenkrat prevrže. Zaupajmo vanj; obenem pa bodimo toliko previdni in pametni, da računamo z obžalovanja vredno trmo naših nasprotnikov in s tem tudi na nadaljevanje vojske in njenih grozot. Pripravimo se v tem oziru in preženimo vso lahkoverno zaupnost. Ohranimo, kar moremo; skrbimo za svoje domove, za gospodarstvo, varčujemo zlasti z moko in lajšajmo, kjer moremo, bolečine, zdravimo rane, brišimo solze. S tem si bomo zaslužili božjega blagoslova za zdaj in za prihodnje mirne čase.

Božji mir.

Žalost je legla na srce marsikomu, ko je prebral pisanje »O miru«. Že drugič božični prazniki, že drugič božične pesmi »o miru na zemlji ljudem«, a na zemlji še vedno vojska, še vedno klanje, še vedno sovraštvo. Ali so vse molitve zastonj?

Ali so vse molitve zastonj? Kakšno strašno vprašanje se nam je iztisnilo iz duše! In vraga nosi to vprašanje v svoji duši še ta in oni. Saj mnogi toliko trpe, toliko molijo, a vojske le ni konec in njih dragih še vedno ni domov, ali jih pa morda nikoli več ne bo. Zato se jih loteva neka malodušnost in malovernost in obupno se vprašujejo: Kako je vendar to?

Kako je to? Ko bi se hotel kdo z nami prerekati, bi nam najbrže dejal: Ljubi moji, vi si niste zapomnili celega božičnega pozdrava. Božični pozdrav se ne glasi: »mir na zemlji ljudem!« ampak: »slava Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji, ki so dobre volje!« Božič oznanja in obeta mir, a prej od nas nekaj zahteva. Ali ste dali čast Bogu na višavah? Vi že, a pogledjte malo okoli sebe! Pogledjte med vojske, med ženstvo, pogledjte po cestah, po gostilnah, pogledjte tudi po družinah: ali je vse vaše misljenje in čelenje in življenje res v božjo slavo? Bogu bodi potoženo, bomo morali odgovoriti po resnici in pravici, ni tu in tam ni nič boljše, kakor je bilo pred vojsko, tu in tam je pa še slabše! Trpimo veliko, nekateri so tudi veliko molili, a o večji božji slavi res da skoraj ne moremo govoriti! Tako bomo rekli po resnici in pravici. In spet nas bo vprašal tisti, ki mu naša tožba ni všeč: In ali ste res dobre, svete volje? Ali ni med vami nezavisti in sebičnosti, zlovoljnosti in sovražnosti, pohlepa in poželjivosti? In spet bomo morali odgovoriti pravično in resnično: Bogu bodi potoženo, tudi dobre, svete volje je le še premalo med nami. Le preveč je še med nami samoljubnosti, a premalo resnične ljubezni do bližnjega; le preveč pohlepnosti, a premalo resničnega usmiljenja; le preveč sovražnosti, a premalo vdanosti in potrpljivosti. In zdaj nas bo vprašal oni, ki se je potegnil zoper nas za božjo pravdo: Če vas je torej hotel Bog s to vojsko spokoriti in poboljšati, ali je že dosegel namen? ali se že lahko spet z ljubeznijo skloni k svojim otrokom in jim da svoj mir, svoj blaženi mir? Nismo ga še vredni, blaženega božjega miru, bomo morali izpovedati resnično in pravično. Če pogledamo vase in okoli sebe, bi morali skoraj reči: le še hujše mora priti nad nas, da bomo dajali s sveto voljo slavo Bogu na višavah!

Ali ni tako, če vse po pravici premislimo?

In vendar ne bi prav govoril, kdor bi tako branil proti nam božjo pravdo! Ne, ni tako! Naše molitve niso bile zastonj. Na zemlji že rosi božji mir, četudi ga nismo vredni!

Kaj pa je pravi mir, božji mir? Mir v duši, v srcu. Če ni v srcu miru, ves vnanji mir nič ne pomaga. A če je v srcu pravi mir, je človek sredi vojske lahko srečen. Ali je tako ali ni? Kdo bi rekel, da ni. A le pogledjmo! Bil je mir. Nekateri ljudje so neli vsega v izobilju. Nekateri so nakupičili

milijone. A kaj smo brali? O tem in onem milijonarju smo brali, da si je končal življenje, ker ga ni mogel več prenašati. Sredi miru brez miru! Sredi sreče nesrečen! Sredi življenja s studom nad življenjem! Zakaj? V srcu ni imel miru, izgubil je božji mir! A pogledjmo Franciška Asiškega! Bogastvo vrže od sebe, uživanju se odpove, čast zaničuje, a v siromaštvu, ubog in preziran se le smehlja, ves srečen smehlja in poje v preveliki sreči solčno pesem! Kako bi ne pel, ko nosi v duši vedno in povsod božji mir!

Seveda tega velikega in globokega božjega miru mi navadni ljudje ne poznamo, ker smo še vse preveč navezani na svet. A nekaj tega miru daje Bog pač tudi nam. Ali nismo čutili, kadar smo v cerkvi ali doma iskreno molili za mir, da nam je bilo lažje pri srcu, da nam je prevzelo dušo neko zaupanje, neka tolažba? Trpljenje se nam ni zdelo več tako težko in nekaj nam je dejalo, da bomo vse hudo lahko prenesli. To je bil dih tolažilnega božjega miru v boleče srce, to je bila kaplja sladkega božjega miru v grenko srce!

Zunaj je vojska, za vnanji mir svet še ni pripravljen, a božji mir, ta najslajši mir rosi neprestano z nebes v uboga, izmučena človeška srca. Vi ste molili v cerkvi za mir, a takrat je umiral tam na ruskih poljanah vojak iz vaše vasi. Ni bil zgleden, ko je bil doma, tudi vojska sama bi ga ne bila poboljšala — sama vojska ne boljša —, a trda vojska z vašimi molitvami mu je prestvarila srce, in sedaj ko umira, umira srečen, z velikim zaupanjem v božje usmiljenje. Angel božji mu je prinesel božji mir. In kdo je poslal božjega angela? Vaša molitev. Kdo ve, kolikim vojakom so prinesle vaše molitve za mir božjega miru? Ali ni to najlepše in najslajše, kar si morete želeči? Tisoči in tisoči izmed vseh narodov so vam na veke hvaležni. Ko ste vi molili za mir, je ubogi ženi prišla vest, da ji je padel na bojišču edini sin. Zgrudila bi se v preveliki bolečini, a v srcu začuti čudno moč, ozre se na podobo Žalostne Matere Božje, solze se ji udero po licih, in potolazena sklone pogumno nositi svoj težki križ. Kdo je dal tej materi moči? Vaša molitev za mir. Vi ste ji izprosili božjega miru. In spet: ko ste vi molili, je v siromašni koči tam daleč pet sirot prebridko zajokalo. Že tri leta nimajo več ljube mamice, a sedaj tudi očeta ne bo več, ob Soči ga je ubila granata. Naj ne jokajo sirotice! Tam daleč molijo dobri ljudje za mir in po njih prošnji bo poslal Bog tudi tem siroticam svoj božji mir. Genil bo usmiljena srca, da bodo našli med ljudmi dobre očete in skrbne matere.

Kdo ve, koliko tega božjega miru so izprosile vaše molitve! In vi pravite, da so bile molitve zastonj!

Božji mir je prvo, za kar prosimo, in brez tega bi bil vnanji mir malo vreden. Božjega miru prosimo ne le sebi in posameznikom, ampak tudi narodom in državam. Ko bi se v srca narodov naselil božji mir, bi vojske same od sebe prenehale. A brez božjega miru tudi na zunaj ne bo resničnega miru. Kaj bi pomagal sklep miru, če bi se pa narodj naprej sovražili? Začelo bi se le novo oboroževanje, nova bremena, nove kletve. Dvajset, trideset let,

pa bi imeli spet novo še strašnejšo vojsko. Ne, najprej nam je potreben božji mir. Ko sv. Oče tako goreče moli za mir in ko rotli vladarje, naj napravijo konec temu strašnemu klanju, nikoli ne pozabi dodati, da pa mora biti ta mir pravi in trajni mir, to se pravi, da mora zavladati med narodi božji mir.

Naj bi nas božični prazniki nanovo ganili, da bi prav goreče in stanovitno molili za božji mir. To je mir, ki ga more dati človeštvu le Kristus. Ta mir vedno rosi z nebes v človeška srca, a bolj in najbolj takrat, kadar se veliko moli.

Božji mir bo pomiril srca, a iz src se bo razširil mir tudi po zemlji. In začelo se bo spet novo, lepše in srečnejše življenje!

Domoljubno delo.

Drugi Božič že praznujemo med vojsko. Veljavo božjega pozdrava »Mir ljudem na zemlji« spoznavamo uprav sedaj, ko tako pogrešamo sreče, ki jo donša mir med ljudmi, mir med narodi. Daj, ljubi Bog, da bi uživali vsaj oni notranji mir, ki ga svet ne more dati, ki ga čuti sveto in čisto srce!

V razburkanih časih si človek želi in išče tolažbe, se ozira po dobrem prijatelju. Kot takega se je — upamo — izkazoval že tekoma dolgih let naš »Domoljub«. Že ime njegovo izpričuje, kaj je njegov prvi poklic, ter terja od njega, da se poteguje za slovensko ljudstvo, ki mu je in hoče biti svetovalc, voditelj, učenik in tolažnik. Kakor doslej, se bo »Domoljub« potrudil tudi v bodoče, da bo mogel biti ponosen na to lepo ime. Ponosen je »Domoljub« že sedaj, da ima med Slovenci toliko veljave, zaslonbe in vpliva. To čast hoče tudi v bodoče pošteno zaslužiti. Ponosen je, da ga ni slovenskega lista, ki bi bil tako razširjen, kakor on. Ni je skoraj slovenske hiše, kjer bi »Domoljub« ne bil stalen gost. Kamorkoli pride naš človek — četudi izven Evrope — mu sledi »Domoljub« kot zvest in trajen spremljevalec; kjerkoli se bore naši slovenski vojaki, tam si pridobi pot tudi »Domoljub«. Odkar besni svetovna vojska, je nastala med slovenskimi vojaki in »Domoljubom« še bolj tesna vez; priča temu so številni dopisi in pozdravi, ki jih dobiva uredništvo dannadan s fronte in bojnega ozemlja. Naj bi ta vez ostala trajna in stanovitna!

Bliža se novo leto! Naj se krog prijateljev in prijateljic »Domoljubovih« še poveča! Še jih je takih, ki bi z »Domoljubom« sklenili tesno prijateljstvo, če bi ga le bolj poznali. — Veliko mož in fantov, ki so se prejšnja leta z vnmom in veseljem ter požrtvovalno trudili za prosep in razširjanje »Domoljuba«, je šlo branit domovino. Marsikaka vrzel bi nastala v dolgih vrstah naših naročnikov, če bi se domači ne pobrigali za list, če bi pozabili, da je treba ob novem letu obnoviti naročnino.

Naše slovenske žene in dekleta so se izkazale že ves ta čas, odkar se je začela vojska, ne le kot razumne in skrbne gospodinje, ne le kot modre voditeljice naših domov in gospodarstev, marveč tudi kot

varhinje krščanskega življenja in kot previdne vzgojiteljice. Trdno se zanesemo, da bodo pri tem tudi vpoštevale potrebo in korist dobrih in zanesljivih časopisov, da bodo preskrbele in naročile »Domoljuba«, ki bo še nadalje stalna in varna opora slovenskih domov, stalna obramba slovenske

poštenosti, stalen vir zdravega razvedrila ter pravega gospodarskega napredka.

Novo leto je blizu. Krščanske mladence slovenske! Na vas je, da nadomestite v delu za razširjanje »Domoljuba« — za brambo domovine se boreče naše može in fante!

Slava Bogu na višavi in mir ljudem na zemlji, ki so svete volje!

Sveta noč 1915.

Sveta noč!

Pridi z davnim mirom k nam
v boren dom in božji hram
prebivat.

Blaga noč!

Prosijo te srca vsa,
da bi skoraj k njim prišla
počivat.

Tiha noč!

Razoroži vojni dan,
razprostri pokojni san
nad nami.

Mila noč!

Včasih z bakljami smo šli,
zdaj nasproti gremo ti
z vojskami.

Lepa noč!

Kaj trepečeš zdaleč že?
plaha ptica — komaj gre
do praga.

Sveta noč!

O ne boj se naših sil.
En sam tvoj pogled premil,
vse zmagá.

Silvin Sardenko.

Pregled po svetu.

Iz ogrske zbornice. V seji ogrske zbornice dne 17. decembra je poročal poljedelski minister, da so napravili Rusi na zgornjem Ogrskem nad 20 milijonov kron škode. Razpravljati so pričeli na to o razširjenju vojnih dajatev do 55. leta. — Urmanczy je naglašal, da nam gre dobro na bojišču vsled umeinosti nemškega vojskovanja, vsled hrabrosti in inteligence nemških vojakov in vsled turške in bolgarske podpore in po odlični hrabrosti ogrskih vojakov. Pritoževal se je, da je vojska le po imenu skupna, dejansko je pa avstrijska. Grof Tisza se je nato izjavil, da so taki očitki neutemeljeni in škodljivi. Honvedni minister baron Hazai je grajal, ker je Urmanczy hvalil le Nemce in Bolgare, ker res je, da cela armada z izjemami, ki izginejo, izpolnjuje svojo dolžnost. Vlado predloga je bila na to sprejeta.

Italijanska zbornica je odgodila zasedanje do 1. marca. Vlado pristaja Molina,

ki je to predlagal, je hkrati izrazil željo, da bi novo leto doneslo Evropi mir. Salandra je poprej dobil zaupnico zbornice; proti je glasovalo kakih 40 poslancev. Po ovacijah Salandri, kralju in vojski se je zbornica razšla.

Vlada Združenih držav je izročila Avstro-Ogrski poslanico, ki se v nji zahteva, naj c. in kr. vlada potop ladje »Ankone« obsodi kot dejanje, ki ni postavno in ki se mora opravičiti; tudi se zahteva odškodnina za mrtve in ranjene ameriške državljane. — Ladjo »Ankono« je pred meseci potopil avstro-ogrski podmorski čoln.

Avstro-ogrška vlada je takoj odgovorila. Minister za vnanje reči opozarja, da bi bilo pričakovati, da ameriška vlada poudari okoliščine dejanskega položaja, na katere se ozira, ker sicer nastane po pravici več dvomov o tem, kar se trdi. Ameriška vlada tudi ni navedla oseb, na katerih pričevanje se nanaša in katerim bolj verjame, kakor pa poveljniku naše mornarice. — Načelno pa c. kr. vlada ne obžaluje nič

manj odkrito kakor ameriška vlada usode nesrečnih žrtev, ter je v načelu pripravljena stopiti v dogovor radi škode.

Romunija se še nadalje oborožuje. Ustanovilo se je posebno ministrstvo, ki bo skrbelo za strelivo. Vlada je zahtevala vse ladje, kar jih je mogla dobiti.

Prehoda skozi deželo Romunija Rusom ni dovolila. Brzojavna zveza z Rusijo je pretrgana. Rusi zbirajo velike čete v Besarabiji.

Avstrija je kupila žita v Romuniji, pa še doslej ni vse v redu, dasi se je govorilo, da se je žito že izpeljalo. Romunski kmetje so nevoljni in zahtevajo, da naj se znižajo vojni tarife, ker bi radi žito prodali.

Nekdaj jako katoliška Španija je dobila te dni liberalno ministrstvo.

Srbskega kraljestva ni več. Avstrija in Bolgarija sta prevzeli upravo zasedene države. O bodoči usodi Srbije bo govorila mirovna konferenca. Belgijski kralj ima še kosček zemlje, ki jo imenuje lahko svojo, srbski kralj Peter pa je brez zemlje. Zadel ga je kazen, ki jo je klical na nesrečno deželo umor kralja Aleksandra in njegove soproge.

Rusija še nima dosti porazov. Preko Štokholma se poroča: Za celo rusko fronto, zlasti na obeh skrajnih krilih, se že nekaj časa sem vršijo velike priprave za daljšo ofenzivo. Zlasti je bila dvinska artiljerija z rezervami zelo ojačena. Velike zaloge municije so prišle iz francoskih in japonskih tovarn. Na sredini fronte se delajo priprave v Minsku. Velike rezerve zbirajo v kijevskem okraju. V resnih političnih krogih v Petrogradu se trdi, da so četverozvezne države sklenile, da bodo v enem sledečih mesecev hkrati začele na vzhodu in zahodu ofenzivo in tako onemogočile premikanje nemških sil.

Svetovna vojska.

Poraz Francozov in Angležev v južni Srbiji. — Blamaža četvero-sporazuma. — Napad na bolgarsko primerje. — Srbija očiščena. — Novi uspehi v Črntgori: Bjelopolje zasedeno. Ozemlje severovzhodno od reke Tare prosto Črnogorcev in srbskih vojakov. — Do 15.000 vojnih ujetnikov na Črnogorskem. — Naši uspehi pri Boycu. — Redki topniški napadi na Gorico in Št. Peter. — IV. obsoška bitka je stala Italijane 70 tisoč mrtvih in ranjenih, uspeha pa nobenega. — Rusi se še pripravljajo.

MACEDONSKO BOJIŠČE.

Poraz Francozov in Angležev v južni Srbiji je bil občutnejši, nego se je prvotno razglasilo. Bolgari so dosegli veliko zmage ter si priborili zadnji kos srbske zemlje. Angleži in Francozi so se v naglici umaknili na Grško. Vse je napeto pričakovalo, kaj sedaj? Grška vlada je naše zavezne poveljnike prosila, naj ne silijo na grško zem-

ljo. Toda že v četrtek (16. t. m.) je došlo poročilo, da so tudi Bolgari skupno z nemškimi in avstrijskimi četami prekoračili mejo, kar se je pa pozneje zanikalo. Solun so grške čete baje zapustile, pač pa imajo zasedene utrije postojanke v okolišju. V mestu je ostal samo en bataljon grškega vojaštva.

Prvotno je angleško-francoska armada štela 150.000 mož. Polovica je sedaj gotovo izgubljene. Ali bodo ostale čete mogle držati Solun? — Iz Gjevčjela, ki so ga zdaj zasedle nemške čete generala Gallwitza, v Solun je le 60 kilometrov. Gallwitz je prišel na pomoč Bolgarom z dvema divizijama.

Napad na bolgarsko primorje. Združeno angleško, francosko in italijansko brodogeje je napadlo bolgarsko obalo med Deagačem, Dimotiko in Cariogradom. Na nekaterih točkah je poškodovana železniška proga.

Ostanki srbske armade. Milanski listi poročajo, da so znašali dne 10. decembra ostanki srbske armade v Črnigori in v Albaniji komaj 60.000 mož; Črnogorcev samih je pa okrog 30.000.

Novo čete v Solunu. Francozi in Angleži dovažajo še vedno nove čete v Solun. Doslej so izkrcali že 180.000 mož. Dne 15. decembra je došlo 5500 Angležev in en francoski konjeniški zbor s tisoč konji.

cozi? Bolgarski minister Petkov izvaja: »Bolgari na grškem ozemlju nimamo ničesar iskati. Seveda pa ne moremo mirno gledati, da stoje v bližini naše meje sovražne čete, ki so nam lahko vsak trenutek nevarne. Zaradi tega morajo Angleži in Francozi Grčijo zapustiti. Kako se bo to doseglo, je vprašanje, ki se njega rešitev mora prepustiti Nemčiji in Avstriji. Mogoče je, da bodo čete omenjenih držav dobile nalog, da bodo Angleže in Francoze izgnale z grškega ozemlja ali sporazumno z Grčijo, ali pa tudi brez tega. Mogoče je tudi, da bomo Bolgari na podlagi naših pogodb z osrednjima državama povabljeni, da se udeležimo tega podjetja.«

ČRNASORA V OGNJU.

Južno od Plevlja se naše čete pomikajo v notranjost malega črnogorskega ozemlja. Na Vrane gori južno od Plevlja so (12. decembra) zasedli naši črnogorske postojanke in sicer v naskoku. Pri tej priliki je bilo zajetih 2500 sovražnikovih vojakov.

Boj v Črnigori ni lahak. Kljub težavnemu terenu dosejajo naše čete uspeh za uspehom. Vojevanje pa zahteva silno previdnost, kajti svet je poln sotesk, duplin in gorskih prelazov; zavarovati je treba vsakega pol kilometra, da se je moč izogniti zavratnim napadom črnogorskih in srbskih vojakov.

Novi uspehi. Dne 16. decembra so naše prodirajoče čete po spretnih obkoljevalnih manevrih zasedle mesto Blopolje v severovzhodni Črnigori. Ujetih je bilo pri tej priliki 1950 sovražnikovih vojakov. — Zahodno od mesta Peč so dospeli naši vojaki do Plave. Črnagora to stran gorovja severovzhodno od reke Tare je torej v rokah zaveznih armad.

Črnogorci prepodeni iz zadnjega kota Bosne. Jugovzhodno od Celebiča so se morale umakniti zadnje črnogorske čete, ki so še bile na bosenskih tleh.

13.500 vojnih ujetnikov. Med boji zadnjih dni so avstroogrške čete očistile severovzhodni del Črnogore; ob tem uspešnem prodiranju je samo ena naša divizija ujela skupno 13.500 sovražnikovih vojakov.

Zasledovalni pohodi v Črnigori se razvijajo povoljno. Dne 18. decembra so naši privedli zopet 800 srbskih in črnogorskih vojakov. Sovražnik se je prilično poslužil tudi zvižaje: Neki oddelek je dvignil roke ter vihtel robce v znamenje, da se vda; a je takoj nato, ko so naši ustavili ogenj, začel metati ročne granate. Naši so storili svoje in bodo v bodoče to šolo srbske in črnogorske zvižaje dobro poplačali.

VOJSKA Z ITALIJO.

Zdaj tukaj, zdaj tam. Ko omagajo pri Gorici, se vržejo Italijani na tolimsko območje; ko jim tu ne veda, pritisnejo v južnih Tirolah. Tako n. pr. so topničarji kaj pridno streljali 11. decembra na naše postojanke pri Rivi, Roveretu in na Col di Lano. V Judikariji je poskušala tudi pehota, ki so jo pa naši zavrnilo na višinah zahodno od doline. Tudi na goriškem območju so bili ta dan topovski boji. — V

Naš atel: se tudi vojskuje. Ljubi Jezusček, varuj gal

Blamaža četverosporazuma. Osvoboditev Macedonije je izvršena stvar. S tem je žalostno končano balkansko podjetje gostobesednih ententarjev, ki so hoteli Srbijo rešiti. Blamaža se utegne še povečati, ker grozi francoski in angleški armadi še nov občuten poraz, če se še zadnje uro ne premisli in ne vkrca na ladje.

Zgodovinski dan. 12. december bo zgodovinski dan za bolgarsko armado in bolgarsko ljudstvo; kajti ta dan so zasedle čete bolgarske armade zadnja tri mesta, ki so se še nahajala v rokah sovražnikovih, namreč: Dojran, Gjevčjeli in Strugo. S tem je bila Macedonija osvobodjena.

Nepristopno ozemlje. Bolgarski brzojavni urad poroča: Ko so bolgarske armade po zavzetju Bitolja in Resne došle v bližino grške meje, je bolgarska vlada zato, da se prepreči možnost spopadov med sprednjimi bolgarskimi in grškimi stražami, predlagala grški vladi, naj se določi nepristransko obmejno ozemlje in sicer tako, da se čete za dva kilometra odtegnejo mejni črti. Od grške vlade je ravnokar došel odgovor, da sprejme bolgarski predlog in da je grški vojni minister naročil grškim oblastem, naj stopijo v stik z bolgarskimi glede ustanovitve nepristranskega ozemlja.

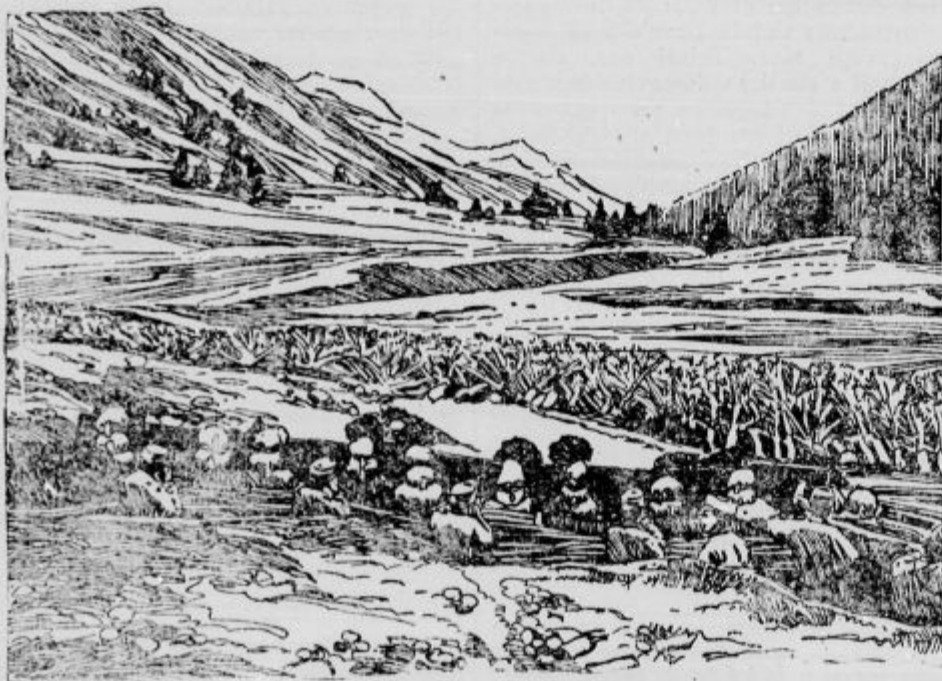
Kaj bodo zdaj storili Angleži in Fran-

Judikariji (južne Tirole) so Lahi nadaljevali napade tudi 12. decembra.

Zopet na Gorico. Dne 12. t. m. so se Lahi bili zopet lotili s topovskim ognjem Gorice; streljali so osobito na oni mestni del, ki leži ob cesti v št. Peter. — Te dni je bila Gorica samo enkrat mimogrede hudo obstreljevana.

Naš napad pri Bovcu. Oddelki naših čet so napadli 15. dec. italijansko posadko zahodno od Ravnega laza v bovški kotlini. Italijani so imeli precej mrtvih in ranjencev; nekaj jih je bilo ujetih. — Naslednji dan so zopet naši napadli ter neprijetno presenečili prednje italijanske postojanke v tem odseku.

Št. Peter pri Gorici je že tudi hudo občutil jezo italijanske smole. Zadeta je bila cerkev ter precej razdejana. Več oseb je bilo zadetih in mrtvih, ranjenih pa neshetno. Župnika pa imajo šentpeterčani še vedno v svoji sredi; vsak dan so skoraj vsi pri sv. obhajilu.

Maskiran avstrijski strelski jarek.

Sedaj šele pišejo, da je konec četrte soške bitke, ki je z malimi presledki trajala od 11. novembra do 8. decembra. Napor Italijanov je bil namenjen Gorici; in samo na tem ozemlju je bilo postavljenih sedem italijanskih divizij. Preizkušena vztrajnost naših sil je vse prenesla; z občudovanjem junaštvom so naši obdržali gorisko območje, Doberdobsko visoko planoto ter vse postojanke. Po brzozavnih poročilih iz Rima, ki so jih objavili pariški listi, stoji na bojni črti ob Soči 800.000 Avstrijcev. — Italijani so v četrti soški bitki izgubili, kakor se je z gotovostjo dognalo, 70.000 mrtvih in ranjenih.

Zadnje dni se je poročalo samo o posameznih sunkih italijanskih čet v južnih Tirolah in na severnem pobočju gore Sv. Mihaela. Tu sta bila zavržena dva napada italijanske pehote.

VOJSKA Z RUSIJO.

Ugibanja. — Listi pišejo, da zbirajo Rusi številne čete ob Besarabski meji in da se pripravljajo za veliko ofenzivo proti Bukovini. — Drugi poročajo, da so ruske čete ob Besarabski meji proti Rumuniji odpoklicane.

Utrjujejo se... Pod tem naslovom piše ruski politik v »Novoje Vremja« med drugim tudi to-le: Nemci so tekom 16 mesečne vojne razvili občudovanja vredno iznajdljivost in so res mnogo dosegli. Posrečilo se jim je, da so človeško delovno silo nadomestili s strojnimi silami. — Vojaški strokovnjak lista »Ruski Invalid« piše, da bo nemška fronta na izhodu kmalu ena sama, združena veriga strojnih pušk. V zadnjem času je došlo na fronto toliko strojnih pušk, da bo ž njimi slava nemških težkih baterij postavljena v senco. Rusi bi imeli vsekako dovolj vzroka, da pomislijo, da so Nemci z ogromnim številom strojnih pušk bojno zmognost svoje armade

Tedenske novice.

Vsem, ki se čutijo domače v okrilju »Domoljuba«, daj ljubi Bog blagoslovljene božične praznike. Nebeško Dete naj se milostno ozre na nas vse; na trpeče matere in gospodarje, ki objokujejo svoje drage — rajne bojevnike; — na domovino, da bi se čimprej za vselej otrsela smrtnih sovragov ter jim zadala končni in odločilni udarec; — na vse trpeče doma in na bojiščih, da bi si dneve trpke poizkušnje obrnili v svoj dušni in večni prid. — Nebeško Dete! Glej na stotisočero deco, ki se na tvoj sveti dan bliža angelski mizi, da pred tabernakljem priporoči tvojemu milostopolnemu in usmiljenemu Srcu našega cesarja, domovino, naše hrabre vojake, naše zmage in po srečnih zmagah skorajšno svidenje. — Nebeško Dete! Glej na te trume nedolžnih in izlij bogastvo svoje milosti, blagoslova in usmiljenja na nas vse!

Ital. bojišče.

Vojaki nam voščijo za praznike. Spodaj podpisani branilci domovine voščimo vsem bralcem »Domoljuba«, kakor tudi vsem znancem in prijateljem vesele božične praznike in srečno novo leto 1916; obenem pošiljamo srčne pozdrave iz gorskih višin. Naznanjamo tudi, da smo, hvala Bogu, vsi pri najboljšem zdravju in veselju. Tudi naša preprosta hišica tukaj v skali ne bo brez božičnega drevesca. Na zdar!

Telef. patrolja . . . domobranskega pp. . . . Feliks Sešek — Spodnji Kašelj pri Ljubljani; Franc Ramovš — Moste pri Ljubljani; Franc Konstantin — Puštal pri Škofji Loki; Franc Račić — Vihre pri Krškem; Jožef Pestl — Stara cerkev pri Kočevju; Jožef Konstantin, polkovni trobentač.

Ital. bojišče.

Vsem prijateljem in bralcem »Domoljuba« srčne pozdrave, vesele božične praznike in srečno novo leto želijo slovenski fantje domačega topniškega polka št. . . . Grošelj Melhijor iz Litije; Brsan Anton iz Kostanjevice; Lenard Anton iz št. Jerneja; Lenič Franc — Krška vas; Perbil Blaž — Velenje; Kežzar Tomaž — Škofja Loka; Bremic Josip iz Sela na Primorskem. — Na zdar!

Pulj.

Srečne in vesele božične praznike in blagoslovljeno novo leto vsem Gorenjcem in Gorenjkam: Predstrellec Mihael Skumavec — Bodešče; topničar Ivan Mihelič — Rovte, sedaj pri trdnjanskem top. polku št. . . .

Ital. bojišče.

Vesele praznike in srečno novo leto želimo in najtoplejše pozdrave pošiljamo vsem bralcem in bralkam »Domoljuba« z italijanskega bojišča nosilci ranjencev: podčastnik Karel Karner, Franc Supan, Anton Kaiser, Juri Vališer, Juri Fanel, vsi pri črnovojniškem pešpolku št. 26. — Vsi vselej komaj čakamo na Vaš list, ki potlej kar roma iz rok v roke. Priporočamo se tudi zanaprej.

močno povzdignili. Velik pogršek bi bil, kateri bi se tudi dal težko popraviti, ako bi Rusi rastoče sovražnikove vrednosti ne vedeli prav ceniti. Rusi bi morali tekmovali z Nemci, a so po svoji zgodovini izgubili ustvarjajočo silo.

V Volhiniji je armada nadvojvode Jožefa Ferdinanda pri potoku Kormin odbila ruski napad. — Blizu Olike je bilo sestreljeno rusko letalo.

FRANCOSKO BOJIŠČE.

Na Francoskem nič zanimivega. Zadnje dni je priplulo večje število francoskih aeroplanov nad nemške postojanke. Od teh so bili štiri sestreljeni. — 18. decembra ponoči so francoski letalci metali bombe na mesto Metz ter povzročili nekaj škode.

Ital. bojišče.

Vsem bralcem »Domoljuba« voščimo vesele božične praznike in srečno novo leto topničarji: Ivan Mrak, Josip Lipovec, Matevž Šunkar, Vrban Kokalj, Ivan Kralj — pri municijskem oddelku.

Vzhodna Galicija.

Vesele božične praznike in srečno novo leto vsem čitateljem »Domoljuba« pošilja v imenu mnogih

Franc Princ, vojna pošta 353.

Našim vojakom na bojišču in v bolnišnicah bote zelo ustregli, ako jim določite poleg drugih stvari za novo leto tudi eno »Družinsko Pratico« za leto 1916, ki se še dobi povsod za ceno 28 h. Malega priročnega koledarja vojak nujno potrebuje, poleg tega pa najde v pratiki tudi obilo razvedrila. Privoščite jim torej to malenkost!

Črnovojniški letnika 1898. S cesarsko odredbo (4. maja 1915) je za čas vojske črnovojniška dolžnost razširjena na 18 letne. Ta dolžnost se prične tedaj z začetkom tistega leta, v katerem dopolni obvezanec 18. leto. Za leto 1915 so bili podvrženi črnovojniški dolžnosti tisti mladeniči, ki so v času od 1. januarja do 31. dec. 1915 dopolnili 18. leto. Ta najmlajši letnik je bil na naboru v drugi polovici junija in poklican pod orožje sredi oktobra. S prvim januarjem 1916 stopi v črnovojniško dolžnost letnik 1898, to so tisti mladeniči, ki bodo v času od 1. januarja do 31. decembra 1916 izpolnili osemnajsto leto.

44 in 46letne črnovojnike, ki so bili za vojno sposobni spoznani, pokličejo v vojno službovanje, — kakor se čuje — sredi meseca januarja.

Deželna gospodarsko pomožna pisarna v Ljubljani, sodnijska palača, soba št. 114, nudi brezplačno v vojno v poklicaninim in njih svojcem v imovinsko-ter rodbinskopravnih zadevah pomoč in zastopstvo pred zadevnimi oblastmi.

Roparski begun Štrukelj prijet. V sredo 15. decembra so na Artovskem hribu na Dolenjskem, kmetje prijeli morilca radeškega orožnika Štruklja. Potepuh je bil lačen ter prišel prosit jedi, nakar so ga prijeli. Prepeljan je bil v zapore ljubljanskega deželnega sodišča.

Pogrešajo se: Jožef Hočevar (iz Trebnjega na Dolenjskem). Oče njegov (Franc Hočevar, Blešinja vas — p. Trebnje na Dol.) piše, da je šel pred petimi meseci v Galicijo, da bi tam pobijal Ruse. Prvi mesec je pisal vsaki teden po dvakrat, zdaj pa že štiri mesece nič. Ako je komu kaj znano o njem, naj blagovoli naznaniti očetu. — **Franc Gostiša** iz Logatec je bil 18. februarja že drugi poslan v Galicijo; od takrat ni nobenega sporočila o njem. Ker so njegovi domači silno prizadeti, se prosi, da bi se o njem poročilo na naslov: Antonija Gostiša, Gorenji Logatec, št. 29. Notranjsko. Stroški se povrnejo. — **Infanterist Pavel Štrekelj** — vojna pošta 32. Eno leto ni o njem nobenih sporočil. Poizveduje Andrej Štrekelj, Trata 7, p. št. Vid nad Ljubljano. — **Črnovojnik Jožef Trpin.** Nahajal je v Pr-

zemyslu; od januarja 1915 ni več pisal. Pojasnil želi in stroške plača njegova žena Marija Trpin, vas Smoljevo, p. Železniki. — **Infanterist Andrej Blažič,** ki se je nahajal na italijanskem bojišču. Od junija se ni več oglašil. Obvestil o njem prosi mati Lucija Blažič, Hom, p. št. Janž na Dolenjskem.

Smrtna kosa. V bolnišnici v Kandiji je 26. dec. zatisnil oči bivši katehet in spirital v nunskem samostanu v Ljubljani, č. g. Mihael Bulovec. Pokojnik je brat sodnega svetnika Antona Bulovca, doma iz Radoljice. Dokler je bil zdrav, je bil zgled marljivega duhovnika. Odlikoval se je kot vzoren katehet in vzgojitelj. P. v m.!

Oglasil se je iz ruskega ujetništva Alojzij Šajn, doma v Malih Laščah. Eno leto se ni nič vedelo zanj, sedaj piše, da je zdrav in da je že večkrat pisal domov, a domači niso drugega prejeli kot zadnjo dopisnico, ki je bila oddana 9. novembra.

Sožalje. V seji kranjskega deželnega odbora dne 18. decembra 1915 je kanonik dr. Lampe v imenu deželnega odbora izrazil g. deželnemu glavarju dr. Ivanu Šusteršiču sočutje dežele Kranjske ob izgubi njegovega sina. Tolaži nas, da je umrl junaške smrti za domovino in da je krepostni mladenič gotovo pri Bogu našel plačilo za svoje lepo, čednostno življenje, vsled katerega je užival ljubezen vseh, ki smo ga poznali. Sočutje vse dežele bodi v tolažbo tudi g. deželnemu glavarju, ki tako vdano in moško nosi to bridko izgubo, pripravljen, da kakor to, tudi vsako žrtev rad prinese na oltar domovine kot zgled vsem deželanom. G. deželni glavar se je ginjen zahvalil deželnemu odboru za izraze splošnega sočutja, katero mu je bilo v teh težkih urah v veliko tolažbo. Vdan v voljo Vsemogočnega prenaša bridki udarec.

Za vojaško božičnico po vseh deželnih bolnišnicah je deželni odbor kranjski dovolil kredit do 3000 K. Za božičnico v garnizijski bolnišnici se je dovolil prispevek 500 K. Posredovalnici goriških beguncev 1000 K.

Moka v Ljubljani. Mestna aprovizacija je določila za vsakega, ki se izkaže s krušno znamko, ¼ kg (reci: četrt kilograma) moke za en teden. To bo res samo za grlo dražiti . . . Kaj bo, kaj bo?

Koze. Nekaj slučajev te bolezni so zasledili v Ljubljani tudi pretečeni teden; prav tako tudi v Selcih in na Bukovici nad Škofjo Loko. Zdravniki se silno trudijo, da bolezni v kali zaduše in omeje.

Na koleri je umrl v Ljubljani vojak Cseke, ki je bil došel z južnega bojišča.

Napredovanje v vojaški službi. Poslanec Jos. vitez Pogačnik je imenovan za polkovnega poveljnika. Nadvojvoda Friderik mu je ob tej priliki poslal obenem pismo, ki v njem omenja z laskavimi besedami njegove zasluge za armado in za brambo domovine.

Razpuščen je bil — kakor smo že naznanili — obč. odbor v Idriji. Za gerenta je imenovan rudniški svetnik g. Mohor Pirnat; kot svetovalci so mu prideleni gg. Fr. Oswald, c. kr. katehet, Josip Modričan, Z. Kavčič, Leopold Troha, Franc Straus.

Knjige »Leonove družbe«. Za leto 1915 dobe člani »Leonove družbe« dve knjigi: Coloma, »Malenkosti« in »Slovenski župani v preteklosti«. — Tretja knjiga je zaradi vojske morala izostati.

Število vseučilišnikov slovenskih se čedaljebolj krči. Zopet je došlo žalno poročilo, da je med potjo v rusko ujetništvo umrl enoletni prostovoljec Mihael Plot, dijak dunajskega vseučilišča. Bil je ranjen od ruske straže. Kot dijak na Dunaju je bil knjižničar v »Straži« ter navdušen za katoliško stvar. P. v m.!

Sobotni »Slovenec«, edini katoliški dnevnik na Slovenskem, se je tiskal pretečeno soboto v 25.000 izvodih. Tednik »Domoljub« ga seveda še prekosi. — Največje veselje napravimo našim vojakom, če jim pošljemo ta dva lista za novoletno darilo.

Razne novice.

Begunci s Primorskega so deloma veliki siromaki ter veliko trpe. »Posredovalnica za goriške begunce v Ljubljani« se toplo priporoča, da bi se jih spomnili okrog Božiča vsaj oni, ki lahko še kaj utrpe.

Najvarnejša klet . . . Iz Gorice pišejo: V Gorici je še približno 8000 ljudi. Begunci, ki so iskali po 18. in 19. novembru zavetja v goriški okolici, se vračajo. Zal, da v stanovanju marsikaj manjka, kar je prej bilo. Sila nas je naučila moliti. Dne 8. decembra je bila kapucinska cerkev polna vernega ljudstva. Posebno razveseljiv pojav je številno pristopanje k mizi Gospodovi. Kdorkoli pride v cerkev, prejme sv. obhajilo, naj si bo delavnik ali pa praznik. Ljudstvo je spoznalo, da so resnične besede, ki smo jih slišali v pridigi dne 5. decembra: Najvarnejša klet je Srce Jezusovo, najmočnejši zid Marija. Zoper ta dva nima Lah zadostnega kalibra. Dalmatinci so to že vedeli davno prej in kazali to svoje prepričanje tudi v dejanju, mi pa smo jih začeli posnemati šele sedaj, ko nam resno smodi okrog ušes.

Avstrijski vojni ujetniki. Iz Aten se naznanja, da je kakih 18.000 avstrijskih vojnih ujetnikov, ki so bili poprej nastanjeni po srbskih mestih, došlo pod srbsko stražo v srednj Albanijo v mesto Elbasan in Tirano.

Palestina je sedaj taborišče turškega vojaštva, ki se zbira in pripravlja za boj ob Sueskem prekopu. Vse kaže, da bo poprej ta prekop še prišel v roke naših zavznikov, preden bo konec vojske. Pri prvem napadu na Angleže ob Sueskem prekopu meseca marca je bilo treba 10.000 kamel za prevoz vojaških potrebščin. Zdaj je ta stvar olajšana, ker je zgrajena železnica.

Mlad četovodja. V Knin v Dalmaciji je prišel na dopust četovodja Matkovič, star šele 14 let. Mati mu je umrla, oče ga je vzela seboj na bojišče, kjer je padel. Marsikom, ki je videl mladega junaka, je prišla solza v oko.

Novi milijonarji. Nemška krščansko-socialna stranka je imela na Dunaju 16. decembra zborovanje ter je med drugim tudi nasvetovala, naj se vpelje davek na vojne

dobičke. Ta davek bi predvsem zadel vojaške dobavitelje, trgovce, ki preskrbujejo armado, prekupce in agente. V Avstriji je v sedanjem vojskinem času nastalo okrog 600 novih milijonarjev.

Dosedanji dobiček vojnih znamk. Trgovsko ministrstvo je nakazalo vdovskemu in sirotinskemu skladu celokupne oborožene sile zopet 400.000 K. Skupno je doslej prejel omenjeni fond od izkupička vojnih znamk 1 milijon kron.

Osvobojeni avstrijski ujetniki. Naše in bolgarske armade so ob prodiranju v Srbijo osvobodile do 25.000 avstrijskih vojnih ujetnikov, ki so jih bili Srbi odvedli v lanskimi boji. Med ujetniki so razsajale bolezni; jokali so veselja, ko so bili osvobojeni. Nekaj ujetnikov so Srbi odvedli v Albanijo.

Potovanje v Sv. deželo olajšano. Doslej je bilo moč priti v Sv. deželo pravzaprav le preko morja. Svetovna vojska je pa povzročila povsod velikanske spremembe, pa pospešila tudi gradnjo potrebnih železnic — kar čez noč. Danes je že možno priti skozi Sv. deželo po železnici. Do Carigrada vozi evropska železnica. Iz Evrope v Azijo se popelješ (iz Carigrada čez morskorožino »Bospor«) v Azijo v 20 minutah. Po Mali Aziji vozi dalje anatolska železnica do Konije (750 km); od tu naprej je izpeljana Bagdadska železnica (666 km do Alepa). Proti Sv. deželi so od postaje Alepa sledeče glavne postaje: Hama, Homs, Balbek, Damask, Derat, Samah ob Genezareškem jezeru, Afule blizu Nazareta. Od tu se odcepi stara železnica v Hajfo. Nova proga pa gre dalje do Sebastije ali starega mesta Samarije, potem proti Saronski dolini ter se pri starem mestu Lida križa z železnico, ki vodi v Jeruzalem. Od tu gre ena proga proti nekdanji filistejski deželi, druga pa proti Sueškemu prekopu. — Tako bomo lahko vse sv. kraje obiskali po vojski potom nove oziroma stare železnice.

34 ladij. Odkar so se Angleži in Francozi jeli seliti s svojo vojsko na vzhod, so podmorski avstrijski in nemški čolni potopili in pogreznili 34 ladij. Med temi je 19 angleških prevoznih parnikov, 6 angleških pomožnih križark, 6 francoskih prevoznih parnikov itd.

Polkovnik ušel iz ujetništva. Avstrijski kavalerijski polkovnik grof Lubensky, ki je bil julija ob bukovinski meji ujet, je pobegnil iz Rusije na švedsko in se je že odpeljal na Dunaj, da zopet prevzame poveljstvo svojega polka.

2 milijardi na mesec stane Nemčijo sedanja vojska.

Pošiljanje denarja ujetnikom v Rusiji in Italiji. »Kor. ur.« poroča: Osrednji urad Rdečega križa na Dunaju naznanja, da sprejema od 15. t. m. dalje brzojavne denarne pošiljatve za naše ujetnike v Italiji in Rusiji. Stroški za brzojavne pošiljatve do 200 K znašajo 5 K, do 400 K 6 K itd. Denar je položiti pri blagajni: Dunaj I., Graben 17; ali pa poslati po poštni nakaznici na naslov: Gem. Zentralnachweisbureau vom Roten Kreuz, Auskunftsstelle für Kriegsgefangene, Abt. »E«, Wien I., Graben 17. Na vsaki poštni nakaznici mora biti na odrezku natančen naslov voj-

nega ujetnika (ime, priimek, šarža, polk, stotnija, kraj ujetništva) — zraven pa tudi natančen naslov odpošiljatelja. Drugih naznanil ni dovoljeno pisati. — Vsak, kdor položi denar pri gori omenjeni blagajni, dobi pobotnico.

Denar, ki se ne odpravi brzojavnim potom, naj se ne pošilja proizvedovalnici za vojne ujetnike, marveč naj se pošlje potom mednarodnih poštних nakaznic preko Berna v Švici. (Oberpostkontrolle in Bern.) Poštne nakaznice pridejo na imenovano dunajsko pisarno, ki jih pregleda, če so natančno spisane.

Previdnosti in varčnosti bo treba pri uporabi moke. To velja seveda za tiste, ki je kaj imajo. Že v bližnjih dneh je pričakovati vladne naredbe, ki bo znižala dnevno množino moke za osebo. Dežele bodo navezane bolj na lastni pridelek, kajti tudi na Ogrskem — kakor sedaj izvemo — se je letina slabo obnesla in bodo sami varčevali. Vojaška oblast pa mora seveda gledati, da je predvsem poskrbljeno za vojaštvo. Po vseh deželah se toži, da že primanjkuje moke. V Ljubljani je dobil vsakdo samo šestino tega, kar je na krušni karti zapisano.

V angleškem ujetništvu na otoku Malti se nahaja tudi naš rojak frančiškan pater Adolf Čadež, ki je prebival pred izbruhom vojske kot misijonar v Egiptu. Na Malti je že 11 mesecev. Piše, da se mu sedaj nekoliko boljše godi, da sme maševati, in tudi hrana ni preveč slaba. Od Slovencev je ondi še kakih 10 oseb, in sicer v Verdali.

Dopisi.

Na Bohinjski Bistrici so blagoslovili posebno vojno pokopališče — na hričeku za vasjo. Pokopanih je ondi doslej okrog 100 vojakov, med njimi 6 Slovencev. — Domače prebivalstvo je pa izredno zdravo. Doslej še ni bilo nobenega slučaja kake nalezljive bolezni. — Ljudstvo za vojne namene veliko žrtvuje ter takorekoč tekmuje med seboj v dejanski ljubezni do domovine.

Iz Tržiča. Žalostno so peli zadnje tedne zvonovi, naznanjajoči smrt padlih junakov na raznih bojiščih. Na mrtvaški tablici pri sv. Andreju smo brali zapored imena Kogoj, Dolinar, Prpov, Vuk. In nedavno zopet ime Franc Koder. Bil je blag in vrl mladenič, ki je zadet od granate padel v bitki pri Oslavju. Padel je menda tudi krojaški pomočnik Fr. Tavčar, bivši Orel. Naj počivajo vrli junaki, ki so dali življenje za domovino, v miru, ter naj nam izprosijo kmalu zmagoslavni konec bojev! — Pri otvoritvi brambnega štita v Kranju se je zabil žebelj v imenu društva sv. Jožefa, ženskega in telovadnega odseka ter obeh Marijinih družb. — Na korist ranjencem v Kranju se je nabralo za božičnico, ki jim bo prirejena na sv. večer, precej dearnih prispevkov in napetilo mnogo peciva. Hvala lepa vsem, ki so darovali v ta namen!

Na Vačah imamo mnogo faranov v vojski, ki pridno pišejo domov. Nekaj se jih pogreša, prav malo jih je padlo, več je ranjenih, veliko pa se jih nahaja zlasti v

ruskem ujetništvu. — Glasom sobotnega »Slovenca« št 289 je za vojne sirote poslalo tukajšnje šolsko vodstvo 17 K 10 h, naša posojilnica 10 K, g. župnik pa 30 K, katere so darovali farani na semanji dan Andrejevo nedeljo v cerkveno skrinjico. Bog plačaj! — Pogosto srečavamo po naših hribih neznane sumljive osebe. Ljudstvo naj dobro zaklepa, ker ponekod je že bilo pokrađeno! Denar je čisto varen v naši hranilnici, kjer ga lahko celotno dvigneš, kadar ga rabiš. — Vsem čitateljem »Domoljuba« vesele praznike!

Iz Dobrnjača. Umril je dne 10. decembra vsled zastrupljenja krvi tesar Barle iz Preske. V gozdu mu je drevo zmečkalo prste na nogi. Domači so moža sami »cajtali«. Prav bi bilo, če bi se v takih nevarnih slučajih poklical zdravnik. Marsikdo bi bil rešen, ki sicer prezgodaj leže v grob.

Iz Begunj pri Cerkljici. Iz ruskega ujetništva se je oglasil Ivan Debevc, po domače Krajnc. Pol leta ni bilo o njem nikaškega glasu; sedaj po dolgih šestih mesecih je prišla kartica, ki je vse domače zelo razveselila. Piše, da je bil v ruskem ujetništvu nekaj časa bolan. Zadnji čas je zopet zdrav in se mu ne godi ravno slabo. — Iz naše župnije je odšlo veliko število mladeničev in mož bojevati se za domovino. Izmed vseh jih je 13 v ruskem in dva v srbskem ujetništvu; nekaj se jih že dolgo pogreša. Več jih je tudi, ki so dali svoje mlado življenje za domovino. Vsi ostali se pa še bojujejo.

Goče. Z 20. julijem je postala tukajšnja duhovnja samostojna župnija. Kot prvi župnik je bil 18. oktobra v dekanjski cerkvi v Vipavi na našo župnijo umeščen naš dosedanji dušni pastir. Prvič so župniji prosili za samostojnost leta 1840, drugič leta 1889. Obakrat je stvar bila brezuspešna. Tretjič pa je poskusil zadevo župnije rešiti in jo spravil v pravi tir tedanji goški kurat, sedanji vipavski gospod dekan. Bog blagoslovi novo župnijo! — Dne 18. oktobra je tu umrl Jožef Ferjančič, ki si je lani v vojski v Galiciji nakopal bolezen. Pokopan je bil z vojaško častjo. Za brambo zemeljske domovine naj mu Bog nakloni večno domovino! — V ljubljanski bolnišnici je umrl tukajšnji posestnik Janez Pregelj. Kot zvest član tukajšnjega cerkvenega pevskega zbora je prejel lani za 40 letno pevsko žrtvovanje častno kolajno. Naj ga ljubi Bog pridruži nebeskemu zboru!

Listek

Usodepolna past.

Janko Mlakar.

(Dalje.)

Župana je pa ta smeh raztogotil, in začel je grmeti:

»Kaj se smejate? Mislite li, da je prijetno tako-le viseti med nebom in zemljo? Izvlecite me ven, ko vidite, da si sam ne morem pomagati!«

Kurjevci planejo hitro na delo in slavno županstvo je bilo kmalu rešeno iz vseh stisk in težav.

Sedaj je bilo hitro vsem jasno, v kak pekel se je Cenček pogreznil, in po katerem potu se je zbrala vsa družba v kleti.

»Koruza je pa tič,« so se menili Kurjevci med seboj in radovedno gledali loputnico, ki se je zopet zaprla za županom. »Kakšno past za tatove si je izmislil! Ni čudno da se jih je toliko nabralo v kleti; saj se mora vsak ujeti, kdor hoče skozi komptar v prodajalno.«

Nato se pa spomnijo, da je reševati jetnike telesno dobro delo krščanskega usmiljenja, in vsi začno iskati ključ. Toda našli ga niso nikjer.

»Mir tam doli,« ukaže sedaj župan skozi loputnico jetnikom, ki so razgrajali v kleti. »Slišiš Koruza? Ključa ni nikjer.«

»Mora biti,« se je glasilo iz globočine; »na steni visi na žeblju.«

»Če visi, ga pa sam snemi,« odvrne župan malomarno in odide na dvorišče.

Tu se je med tem nagnetlo vse polno radovednežev. Zbrala se je skoraj vsa Kurja čevca. Dobri, postrežljivi ljudje so namreč v hipu raznesli po trgu, da je Koruza ujel v klet večjo tatinsko družbo. Tako zelo se obrne govorica, če pride skozi več ušes in ust.

V kleti se je pa vnel zaradi ključa glasen prepir med člani tvrdke »Jakob Koruza, trgovina z raznim blagom«. Po dolgem prerekanju so se naposled domenili, da mora tisti za ključ vedeti, ki je imel prejšnji dan zadnji opraviti v kleti. Polagoma so tudi dognali, da je bil to gospod Koruza sam.

Sedaj se pa razveže jezik tudi gospodični Fani, ki je ves čas komaj čakala, kdaj bi se mogla vmes utakniti.

»Potem ste pa Vi, gospod Koruza, ključ sami spravili,« je hitela na vso moč, da bi je kdo ne prekinil. »Malo poprej, predno smo zaprli prodajalno, ste odšli v klet, kamor Vas je prišel klicati Miha. Kmalu nato sem Vas pa videla skozi vrata v prodajalno, kako ste prišli iz dvorišča in zavili naravnost k županu.«

»Vi imate tudi povsod tam svoje oči, kjer jih ni treba,« odvrne ji Koruza nejevoljno. »Ako bi bil klet zaklenil in šel nato naravnost od doma, moral bi sedaj imeti ključ v žepu, pa ga nimam.«

»Morda ga pa imate. Vestie, star človek je rad pozabljiv,« je pripomnila blagajničarka v sladkem maščevanju.

Ta hudobna opazka je pa spravila Koruzo v hudo jezo.

»Kaj, ti švedrasta gos, ti mi boš očitala starost? Na, poglej, kje je kak ključ od kleti! Ako hočeš, obrnem vse žepo narobe, ta vtakneš lahko svoj kljun vanje. Samo toliko ti pa povem...«

Tu je pa Koruza naenkrat utihnil. Njegovi debeli prsti so namreč segli nekoliko predaleč, raztrgali žep ter začutili nekaj trdega pod podlogo. In Koruza ni hotel sam sebi verjeti, ko je držal takoj nato v roki — ključ od kleti.

Mož se je kar sesedel ves uničen na bližnji zaboj.

Mihi se je pa že zadosti zdelo teh komedij. Zato vzame gospodarju ključ in odpre vsem pot do zlate svobode.

Rešene jetnike je občinstvo na dvorišču sprejelo z velikim veseljem in vidnim občudovanjem. Zakaj, take zanimivosti, kakor z rumenjaki maziljeni blagajničarki ni lasje, komijev klobuk in suknja, Mretino krilo in hlače Ovsenege Jože: vse dično z jajci pobarvano, kaj takega se tudi v Kurjih čevcah ne vidi vsak dan.

Še večje je bilo pa veselje in zraven seveda tudi nekoliko škodoželjnosti, ko se je izvedelo po zaslugi gospodične Fani, kje je bil spravljen ključ.

Kurjevci, zlasti pa Kurjevčanke bi bile tudi na vso moč rade videle obraz gospoda Koruze, toda mož se ni hotel prikazati iz kleti. Bil je celo tako nevljuden, da jim je kar pred nosom zaluščil vrata.

Ko je pa zunaj potihnil šum, in se je prepričal, da je zadnji Kurjevček zapustil dvorišče, je smuknil urno iz kleti v hišo ter se zaklenil v svojo sobo. Zakaj v tem hudobnem stanju, kakor je bil, ni mogel nikogar videti.

Koliko sramote, neprilike in škode mu je naredila ena sama noč. Njegov ugled je splaval po vodi. Nekaj časa se seveda niti prikazati ne sme med ljudi, če noče, da bi ga otročaji zasmehovali. — Hudobni jeziki bodo gotovo raznesli ta dogodek daleč na okrog. Stvar naj pride nazadnje še v časnike, potem so vsi stroški za drago past zastojni; kajti celo tuji tatovi se bodo vedeli izogniti nevarnosti. — Tudi odškodnino za pokvarjeno obleko bodo zahtevali od njega, in blagajničarka mu gotovo ne pozabi tiste »švedraste gosi«. Še tožbe bodo nastale iz tega, stroški in pota. — Toda jaje pa ne plača Mreti. Ona je pravzaprav kriva, da so se pobila, in da se je njegova nesreča izvedela po vseh Kurjih čevcah. Ako bi ga bila ubogala in šla po ključ, bi se bil takoj našel v njegovi suknji, potem bi bila ostala jajca cela, obleka nepokvarjena, in noben Kurjavec bi ne bil vtaknil vmes svojega radovednega nosu. O nesrečni pasti bi bili vedeli samo njegovi ljudje, da bi bili pa ti molčeli, bi bil že on poskrbel. — Da, vsega je Mreta kriva, zato naj pa sama trpi pobita jajca. — Tudi Špela ni brez krivde, ker mi ni zašila žepa; pa še izdala bi me bila kmalu ta čarovnica. Čisto prav ji je, da se je oparila z mlekom, samo premalo se je.

»O ti prebita žepna luknja, o ti desetkrat prokleta krona, da sem mogel seči potel!« (Dalje.)

Slike in črtice z bojišč.

Kranjska kri...

Noč je. V goriški bolnišnici je delo že končano. Kar prištorklja vojak z vso svojo opremo otovorjen, zamazan od rmenega blata, da ni bilo opaziti barve uniforme, ves krvav po prsih in rokah, v obrazu pa vesel in rdeč.

»Kaj in kako za božjo voljo,« ga hite izpraševati strežniki.

»Dal' smo jih pa t'ku, da jo bodo pomnil!« odvrne kranjski Janez, sede ter počasi odlaga blatno puško, v blato zakopan in premočen nahrbtnik, z levico pa si vedno tišči desno pazduho in maši blatno cunjо v veliko krvavečo rano. »Tretji dan

sem jih klestil, pa mi prifrči kos granate v prsi in roko. Ko se izkopljem iz blata, ne vidim nobenega naših v bližini, pa spravim svoje stvari skupaj in jo uberem čez hrib proti Podgori. Med tem dobim še šrapnel v hrbet, da spet padem. Ko se poberem, je tako lilo, da nisem nič videl. Pridem na cesto in gledam po naših. Grem naprej in pridem v mesto. Pred špitalom sem se pa še nekoliko okrepčal tam doli v krčmi. Zdaj pa naredite z menoj kar hočete.«

Janez je bil zelo zgovoren, mi manj. Tri poškodbe, na desnici, v desni rami in v hrbtu, vse tri zamazane in bržčas okužene. Kaj bo?

Drugi in tretji dan in ves teden je bil Janez v hudi vročini. Bledel je o Kranjcih in Lahih in zatrjeval, da kranjska kri ne »fali!«

Čez teden dni smo mu izvlekli koso granate iz rane.

»Janez, bo!«

»Saj sem zmirom dejal, da bo!« se je posmejal Janez.

In res je bilo. Tisti Janez pride zdrav in zaceljen v ljubo kranjsko deželo.

Življenje v strelskih jarkih.

Bojišče, 7. 12.

Nahajamo se od večerajšnjega večera vsi mokri in blatni tukaj v strelnem jarku. S številnimi tovariši premišljujemo in preudarjamo vse, kaj je dobro za nas in kaj slabo. Eden toži, da ga zebe, drugi, da nima več komisa, da bi si dušo privezal. Tretjega zopet jezi, ker je toliko vode, da mora po nji hoditi, a on zejo trpi. Pa pri vsem tem tudi ne zmanjka »hecove« in smeha. Če kateremu postane dolgčas, pa začne uši opominjati na smrt, kajti teh pridnih živalic nam ne manjka. Vedno tudi pogledujemo proti sovražniku, kdaj bo kateri črepinjo ven pomolil, da ga vzamemo na muho. Podnevi se Lahu nič kaj ne ljubi; tiči kot lisjak v svoji luknji. Ponoči se včasih priplazi blizu našega domovanja, a vselej se mora žalostno nazaj vrniti, ker se mu zde naše svičanke pretirne. Tudi polentar nima nobenega usmiljenja z nami; vedno strelja in bombardira na nas, da spravi kakšnega našega sotrpina v hladno zemljo. A mi drugi ostanemo še srčnejši in bojaželjnejši, ker slovenska kri nikoli ne »fali«; če ne gori, pa tli. Ko sklepam svoje poročilo, pozdravim najsrčneje vse rojake Dolenjce skupno s svojimi prijatelji: jaz Matevž Silc, doma od Ribnice; Franc Ponikvar iz vasi Golo (Dolenjsko); Jožef Zaletelj, Dobrava na Dolenjskem in Janez Indihar, Rob pri Vel. Laščah. Vsi c. in kr. pešpolk 17, od 12. stoltnije.

† Kalanovemu Blažu s Križne gore pri Stari Loki v spomin. Pokoj večni Tvoji lepi duši, Ti junak z naših gora! Bil si kot hrast čvrst in močan, dober kot otrok, ki svoje starše odkrito ljubi, bil si veselje tistih, ki so Te poznali. Ljubil si Boga, ljubil starše in svoj dom. — Vračal sem se s Križne gore od obhajila — pred letom; tam na ovinku, pod Smrečjem si bil pri delu; ves močan, čvrst; drva si nakladal, da kaj prislužiš. Razkladal si mi delo, tako prijazno, odkrito, da sem si mislil: taki so

junaki naših gora. — Spet sem Te videl in občudoval; takrat je bilo, ko smo pokopavali mater iz Srednikovega mlina; zrl sem vate — pokopaval si — pokleknil si h grobu, ves močan, zdrav in — molil. Oh, ta misel: Blaž, mogoče bomo kmalu molili za Tvojo dušo, a tvoj grob, ta bo morda v tujini. — Zadnji dan sva bila skupaj, preden si odšel, da se vojskuješ za cesarja in braniš domovinoč »Še enkrat grem domov, na Križno goro,« tako si rekel; v Tvojem očesu, bistrem in jasnem se je zasvetilo in potemnilo: domov greš in mogoče zadnjič. Da, domov! Ko bi vsi naši fantje tako ljubili dom kot si ga Ti ljubil! Prav zato, ker si dom tako ljubil, si se tudi junaško boril za dom, Ti junak. — »Še enkrat grem domov; ena reč me žalosti: kako bodo oče in mati delali, ker so že stari in bolehnii?« — Da, tak si bil junak gora: ljubezen do staršev, posebno do ljube matere, ta je bila otroško-nežna v Tvojem srcu. Zato si tudi dom tako vzljubil, ker si svojo mater in očeta ljubil. Le mati in oče moreta naučiti otroka, da z ljubeznijo visi na domu. — Spet sem bil na Križni gori, pa je po vasi že tajno hodila žalostna vest, da si Ti, Blaž, častno padel za domovino. Tvoja mati mi je jokaje rekla: Pravijo, da je naš padel. — Sedaj sem izvedel, da si res svoje življenje dal na oltar domovine. Počivaj v miru v tuji zemlji; nad zvezdami, Blaž, tam na svidenje! — Ti pa, skrbna mati, potolaži se! Kot junak je umrl Tvoj sin! Upsaj, da je že šel po večno plačilo! Njegova ljubezen do Tebe in do doma pa v večnosti ne mine. Učila si ga, naj ljubi Boga, vodila si ga k angelski mizi. Mati, ki tako dela, vzgaja junake.

Na Dunaju, 18. decembra 1915.

T. Klinar.

Jesenski večer 1915.

Ob Dnjestrju.

Na bojno črto sije polna luna,
migljajo zvezde v zemeljsko ravan;
ob gozdnem robu čuje nočna straža,
molče bedi, zamišljeno opaža —
iz mrzle Rusije prihaja piš hladan.

Jesenski piš odmev nekdanjih pesmi...
kako ste nične ve meglene sanje!
Nocoj spet ponovi se bojno klanje...
tovariši! Če me jutri, kadar plašč megleni
ogrne hladno jutro, več ne bo med vami,
bom našel grob kot rožice v jeseni
in večni mir med brati v skupni jami.
Limbarski.

Miška na vojski.

Dragi »Domoljub«! Prejmi nekaj vrstic od čitateljev z bojišča. Toliko časa se že potikamo po bojnih poljanah, da nam je vojska nekaj vsakdanjega postala in da lahko rečemo: živimo navadno vojaško življenje. Imamo napravljene tudi hiše, seveda ne takih, kot ste jih vajeni doma, marveč podobne so bolj krtojemu bivališču, ker so čisto pod zemljo. Toda to nam nič ne krati veselega razpoloženja, zlasti če se pripeti kak izreden slučaj, kakor ga je doživel eden izmed mož naše baterije. — Pred par dnevi zjutraj zgodaj gremo po kavo. Eden dobi pa prav poseben nameček: za priboljšek je našel v kavi celo miš-

ko. Kako je živalica zalezla v kavo, nismo preiskovali. Glavno za nas je bilo, da smo imeli priliko za glasen krohot in smeh, ko je naš tovariš privlekel iz skodelice namesto kosa kruha, celo kosmato miško.

Pozdrav vsem čitateljem »Domoljuba«! — Pavel Strle in tovariši: predstr. Anton Boch, predstr. Al. Koderman, France Svetko, Ant. Breclj. — Vojna pošta 14.

Gospodarske vesti.

Gospodarski in tržni pregled.

Neki gospod, ki bi bil rad zelo učen, je trdil z vso resnostjo, da se iz naše dežele le 35.000 prešičev izvozi. Dotični gotovo ne pozna dosti našega gospodarstva. Le na postajah Novo mesto, Trebnje in Velika Loka se je l. 1912. naložilo 19.512 prešičev, predlanskim 20.180, lani 22.602. To je eno samo glavarstvo, ki ima v primeri s celo deželo eno desetino prešičev. Res, da se v drugih krajih ne izvozi toliko živih živali, toda izvozijo se zaklani prešiči pozimi v velikem številu. Saj ni treba za tak izvoz uradnega živinozdravnika. Meso-glednik napravi ogledni list, železnica sprejme zaklanega prešiča, ki o njem nobena statistika nič ne poroča. Teh prešičev je gotovo več, kakor onih, ki so živi poslani. V Trst in v vse primorske kraje so se že od nekdanj pošiljali pozimi zaklani prešiči. Čez 100.000 prešičev naši kmetje gotovo prodajo čez leto na tuje.

Na Nemškem je vpeljala vlada najvišje cene za prešiče 120 mark za 100 kg. Kmetom so spomladi, ko so morali dati skoro polovico nezrelih živali pod nož, obljubili, da so zdaj varni pred presečenjenji, naj le veliko mesa redijo, da bo dosti mesa in zabele. Zdaj pa kmetje niso kaj zadovoljni, ker so oškodovani. Nekaj nezrelh živali pitaajo naprej, da dosežejo najvišje cene, druge so naglo doma poklali. Pred najvišjimi cenami je bilo v Berlinu vsaki teden 23.000 prešičev na prodaj, po vpeljavi cen le 8000, v Hamburgu popred 10.954, potem le 1399. — Pri nas smo v tem oziru na boljšem.

Mnogi so mislili, da se sedaj skoro nič petroleja ne dobi, ker je taka zadrega zanj. To je zmota. Pred vojsko so vsak dan dobili 300 cistern po 10.000 kg ali na dan tri milijone kilogramov. Ko so Rusi zasedli Borislav in Tustanovice, se je na mesec napravilo še vendar 40 milijonov kg. V Tustanovicah so Rusi razdrli 246 vrelcev, v Borislavu je ostalo skoro vse nepoškodovano. Naši so se naglo lotili popravil, in zdaj se na mesec napravi 65 milijonov kg. S to množino zalagajo Nemčijo in Avstrijo. Zdaj iščejo po Galiciji še novih vrelcev, da bi bila tudi Nemčija po doseženem miru neodvisna od tujega trga. Takí poskusi so seveda precej dragi. Poskusno vrtnanje in ureditev dobljenega vrelca je že pred vojsko stala pri enem poskusu 350.000 K, zdaj velja 600.000 K. Manjka jim izučenih delavcev.

Pomanjkanje mleka postaja vedno bolj občutno. Na Štajerskem so okrajna glavarstva v okrajih, kjer imajo mnogo delavcev in ranjencev, prepovedala vsak izvoz.

Zdaj so pa Dunajčani hudi, ker ne morejo iz teh krajev, od koder so že leta in leta mleko dobivali, ničesar več dobiti. Ponujajo za en liter 43 v. na debelo, pa ga še ni mogoče dobiti. Le najboljšega mleka za otroke, ki stane en liter 72 v. je vedno zadosti. — Dunajski mestni upravi se smilijo reveži. Dosegla je pri vojaški upravi dovoljenje za izvoz 500 molznih krav s Tirolske, ki se bodo oddale dunajskim majarjem. Mesto Gradec je pa kupilo 79 lepih montafonskih krav v Lihtenštajnu. — Na Tirolskem so prepovedali radi pomanjkanja mleka izdelavo sira po vseh mlekar-nah, ki nimajo čez 400 litrov mleka na dan. — Tiste pa, ki imajo čez 400 litrov, (teh na Tirolskem, kjer imajo večinoma le za posamezne vasice sirarne, ni posebno veliko), morajo od vsakih 100 litrov mleka posneti najmanj za 1 kg masla. — Ta naredba je zelo umestna. Sir je vendar dober, masla pa veliko pride za vojake in mesta. Prav umestno bi bilo, da bi se pri nas ravno tako upeljalo. Navadno tožijo, kako je veliko pomanjkanje zabele. Ko bi povsod mleko, ki se porabi za kavo, malo posneli, bi dobili prav veliko boljše zabele.

Občutno se zdaj maščuje prejšnja malomarnost za dobre molzne krave. Kako malo se je storilo, da bi odbrali najboljše živali! Vsaka krava bi morala dati na leto 2—3000 litrov mleka. Pri naših ga komaj 1200 litrov dobimo. Precej so krive tudi nekatere gospodinje in malomarne dek-le, katerim se pri molži vselej preveč mudi. Če krava precej mleka ne da, pa jo pusti. Prave gospodinje pomolzejo natančno in so prijazne s kravo, da raje pripusti. Takim, ki nagajajo, je dobro v jasli vreči povesenj otave, da se med molžo kravo malo zamoti in rajše mleko dá.

Kakor sedaj kaže, bomo dobili veliko moke iz Romunije. Vozi se od tam 10.000 vagonov moke in 3000 vagonov otrobi v Nemčijo. Vse je vredno do 60 milijonov mark. Najbrž gre ista množina tudi v naše kraje, 100 kg moke stane okoli 47 mark. Nemški mlinarji se pritožujejo, ker se je kupila moka in ne žito. Romuni so pa vedeli, da je zanje boljše, če mlinski zasluzek doma ostane.

Ker bodo imeli zdaj na Ogrskem nižje cene za mast, kakor pri nas, so hoteli ogrski veleposesniki debele prešiče še pred 16. decembrom soraviti v denar, ker je stopil odklok zaradi cene masti v veljavo. Poslali so le z Ogrske na Dunaj 7. decembra 6053 prešičev, med temi 5000 debelih. Vsled velike množine debelih prešičev so padle cene pri 1 kg za 90 v. Mogočni posestnik je imel doma na Ogrskem za prešiče po 5 K 35 v. Zdaj jih je na Dunaj poslal, trpel veliko stroškov in jih prodal po 4 K 90 v. Sam je pravil, da je izgubil le pri teh prešičih čez 200.000 K, kar je zelo verjetno. Plačevali so debele: Ia. 4 K 60 v. do 4 K 90 v., IIa. 4 K do 4 K 50 v., IIIa. 3 K 80 v. do 4 K. Prešiči za meso 3 K do 4 K.

Cene so bile padle pri 1 kg za 80 v. do 1 K. To je bil seveda le slučaj, ko so hoteli vsi naenkrat prodati. Govedi je bilo 6. decembra na Dunaju 4302, iz Nižje Avstrije 897, iz Zgornje 566, s Češke 1747, iz Ogrske le 603. Plačevali so voli: Ia. 302 do 332, IIa. 256 do 300, IIIa. 224 do 252,

bike 240 do 260, krave 208 do 280. Razen tega so pripeljali govejega mesa zadnji teden novembra 591.379 kg in 88.038 kg preščevega.

90 vagonov koruze — v vodi. Dne 9. decembra se je v bližini Braile potopila donavska ladja »Vidin«. Vihar je prevrnil ladjo s tako silo, da je ni bilo mogoče rešiti. Na ladji je bilo 90 vagonov koruze, ki je bila namenjena za Dunaj.

Najvišje cene za petrolej se določijo ta teden.

Slab petrolej, ki ne mara goreti, izboljšaš na ta način, če vržeš vanj nekaj zrn navadne kuhinjske soli.

Kako stoji z modro galico za l. 1916.

Vsled posebne ministrske naredbe je država pred nekaterimi meseci v prid vinogradništvu zasegla vse zaloge modre galice, ki so pa bile tako neznatne, da pravi nič ne štejejo napram ogromni potrebi. Samo v tustranski polovici Avstrije potrebujemo za škropljenje trt na leto 450 vagonov modre galice.

Če bi se trte proti peronospori ne škropile dovolj, se niti ne izplača, da bi se z vinogradništvom bavili. Da se vinogradništvo navzlic velikemu pomanjkanju modre galice vendarle kolikor toliko ohrani, je kmetijsko ministrstvo vsled tega s kmetijsko tvornico v Ustju na Češkem sklenilo pogodbo, da izdela do časa škropljenja vsaj 90 vagonov modre galice. Ministrstvo bo posredovalo, da dobi tvornica potrebne sirovine, predvsem potrebni baker. 90 vagonov je pa še petina modre galice, ki je v Avstriji potrebujemo, in je pri tem ogrska država skoraj brez vse galice. Kmetijsko ministrstvo bo teh 90 vagonov modre galice razmeroma porazdelilo na posamezne dežele in bo cena tej galici kake 3 K brez sodov ali vreč, in sicer na postaji v Ustju. Na Kranjskem utegne priti ta galica s stroški vred na 3.20 do 3.30 K kg. Nikakor pa še ni gotovo, če bo tvornica v Ustju res mogla pravočasno izdelati vso to galico in se lahko pripeti, da bo izdelana množina znatno manjša, tudi bo nekaj te galice na razpolaganje šele od junija do avgusta, t. j. šele za drugo in nadaljno škropljenje trt, ter bodo vinogradniki v teh mesecih opravičeno v neprestanih skrbih, če bo galica pravočasno doposlana.

Na Kranjskem potrebujemo povprečno na leto kakih 25 vagonov modre galice in na podlagi te potrebe bi imela dobiti kranjska dežela od kmetijskega ministrstva le kakih pet vagonov modre galice, t. j. eno petino, kar je potrebuje; zato si bo glede primanjkljaja na kak drug način pomagati. Modro galico, ki jo kmetijsko ministrstvo preskrbi in ki odpade na Kranjsko, dobi v razprodajo c. kr. kmetijska družba kranjska. Zastopnik kmetijske družbe kranjske, ki se je v tej zadevi v kmetijskem ministrstvu ustno pogajal, je pa obrazložil razmere in je povedal, da kranjska kmetijska družba preskrbuje z galico velik del Štajerske in tudi Primorsko, ki bo letos vsled vojnih razmer prav posebno odvisna od kranjske kmetijske družbe. Kmetijsko ministrstvo je obljubilo dati kranjski kmetijski družbi več kakor 5 vagonov in

to z ozirom na dejstvo, ker oddaja galico tudi svojim udom na Štajersko in Primorsko in ker ima naša kmetijska družba še posebej na Švedskem toliko kupljene modre galice, da bo lahko zadostila vsem potrebam v slovenskih pokrajinah.

Vsled objave kmetijskega ministrstva posameznim glavnim kmetijskim korporacijam, ki se pečajo z oddajo modre galice, so te korporacije pričele zbirati naročila na modro galico po dobre 3 K za kg iz tvornice v Ustju, a vinogradniki so v zmoti, če menijo, da dobe celo priplašeno množino galice. Povsod bodo morali naročitev na modro galico od kmetijskega ministrstva skrčiti na dobro petino. Časnikarska vest, da imajo na Štajerskem 80 vagonov modre galice od ministrstva na razpolago, je torej popolnoma neresnična, saj jo ima kmetijsko ministrstvo za celo državo samo 90 vagonov. Po našem računu utegne dobiti Štajerska le kakih 18 vagonov te domače galice po dobre 3 K za kg. Kdor se bo torej edinole na to galico zanašal, ta bo lahko doživel veliko prevaro in ob času škropljenja ne bo imel dovolj ali pa sploh nič galice.

Domače avstrijske modre galice bomo torej imeli l. 1916. le nekako za peti del naše cele potrebe na razpolaganje, a za primanjkljaj bo treba s tujo galico poskrbeti. Kmetijska družba kranjska je za kranjsko deželo in za svoje ude na Štajerskem in Primorskem že poskrbela ter je v to svrhu kupila na Švedskem 20 vagonov modre galice. Pri dobavi te švedske modre galice so pa velike težkoče in veliki stroški. Švedska država je namreč prepovedala izvoz modre galice in nemška država pa prevoz skozi Nemčijo. Ta izvoz in prevoz je bilo šele izposlovati. Po velikem trudu se je kmetijski družbi posrečilo dobiti dovoljenje za izvoz iz Švedske in prevoz skozi Nemčijo za 10 vagonov, ki so 2. decembra t. l. odšli iz Stockholma na Švedskem. To modro galico je kmetijska družba kupila v pričetku meseca oktobra po 220 švedskih kron za 100 kg ter je morala denar takoj pri banki v Hamburgu založiti. Denar se bo trdkri na Švedskem izplačal, ko ona banki predloži vse listine od parnika, ki je prevzel prevoz blaga v Stetin v Nemčijo. Ta cena samanasebi ne bi bila tako visoka, a visoka veljava švedskih kron napram avstrijskim, ki od dne do dne raste, kupljeno švedsko modro galico močno podraži. Kmetijska družba je poslala banki v Hamburg nemške marke in takrat je stala švedska krona 129 nemških vinarjev, ko je pa družba kupila pretekle dni efektivne švedske krone, jih je morala že plačati po 143 nemških vinarjev in danes, ko to pišemo, pa že stane švedska krona 147 nemških vinarjev in na Dunaju 205 avstrijskih vinarjev. K vsemu temu pridejo še stroški za dolgo vožnjo modre galice iz Švedskega v Ljubljano in končno še zavarovalni stroški na morju, ki so tudi sedaj zelo visoki vsled nevarnosti zaradi podmorskih čolnov. Švedsko galico družba torej ne bo mogla izpod 4.50 K za kg oddajati in na to dejstvo opozarjamo vse naročnike, ki so denar na podlagi prejšnjih družbenih objav za galico že poslali ter jih s tem prosimo, da kupnino za naročeno galico po tej ceni takoj doplačajo.

Danes stane švedska modra galica na mestu 300 švedskih kron in v Avstrijo postavljena blizu 7 K za kg. S sedmimi kronami za kg galice bodo bržkone morali spomladi vsi tisti računati, ki bodo prisiljeni galico od trgovcev kupovati. Če je komu švedska galica pri družbi predraga, in zanjo ne mara, ne stori družbi nikake škode, kajti ona ima že sedaj za svojo galico ponudbe po 5 K za kg pri oddaji v celih vagonih.

V kolikor bo kranjska kmetijska družba dobila cenejšo modro galico od kmetijskega ministrstva, bo to galico sorazmerno razdelila na posamezne naročnike in bo denarno razliko v gotovini vrnila.

Škropljenje trt proti peronospori je pri tako ogromni ceni modre galice res silno drago, a vinogradniki naj ne pozabijo, da je danes cena vinu podvojena in da torej z lahkoto nosijo večje stroške za škropljenje, ne glede na to, da se brez škropljenja ni nadejati kake trgateve in da neškropljene trte lahko za več let ali celo popolnoma opešajo.

Sicer se pa naredi škropljenje lahko veliko ceneje, če se vzame samo polovica običajne množine galice, druga polovica se pa nadomesti z galunom, ki stane kg samo 60 vin. Zmes od polovice modre galice in polovice galuna ni ne le skoraj za polovico cenejša, ampak še celo veliko boljše učinke kakor zmes od galice same, ker se veliko bolj listja drži in dež škropiva tako lahko ne odpere. Kranjska kmetijska družba je zaradi tega že kupila več vagonov galuna, ki ga bo oddajala po 60 vinarjev kg ter že sedaj sprejema naročila tudi na galun. Nujno priporočamo vsem tistim, ki so pri družbi modro galico naročili, da takoj naroče tudi galun, vsled česar bo družba mogla vse naenkrat razpošiljati in tako naročnikom precejšnje stroške prihraniti. Navodilo, kako se dela zmes od modre galice, galuna in apna, objavimo v kratkem iz peresa strokovnjaka.

C. kr. kmetijska družba kranjska.

Kletarski tečaji.

V primeri z drugimi bolj naprednimi vinorodnimi deželami, je naše kletarstvo še na jako nizki stopnji. Zaradi tega je nujno potrebno, da se naši vinogradniki poprimajo boljšega kletarjenja ter da pridelujejo dobro, okusno, čisto in stanovito vino, ker je drugače nemogoče, s pridelki drugih vinorodnih dežel uspešno tekmovali. Kaj pomaga gospodarju-vinogradniku še tako lepo grozdje, ako ne zna iz njega pripraviti take pijače, kakršno dandanes po svetu zahtevajo!

Pravtako je tudi za kletarje, vinske trgovce in gostilničarje, ki posredujejo prodajo vina med pridelovalcem in občinstvom, znanje umnega kletarstva, zlasti pravilnega ravnanja s posodo in z vinom neobhodno potrebno; kajti iz najbolj zlahtne kapljice se z nepravilnim ravnanjem lahko naredi celo zoprna pijača.

Da bodo imeli neveščji kletarji priliko, da se v umnem kletarstvu temeljito izučijo, priredi c. kr. vinarski nadzornik B. Skalický pri državni vzorni kleti v Novem mestu tekom tekoče zime več tridnevni kletarskih tečajev. Kdor se misli katerega teh

tečajev udeležiti, naj se zglašijo takoj pri c. kr. vinarskem nadzorstvu v Novem mestu. Ker je število udeležencev za vsak tečaj omejeno, treba se je, komur je na stvari ležeče, čimprej zglasiti. Vsak, kdor bo v tečaj sprejet, bo o tem sivo en teden pred pričetkom tečaja obveščen po posebnem vabilu. — C. kr. vinarsko nadzorstvo za Kranjsko v Novem mestu.

Najvišje cene za svinjski špeh in svinjsko mast. Na podstavi § 3. ministrskega ukaza z dne 29. novembra 1915. l., drž. zak. št. 348, se zaukazuje za prvo razdobje cen, ki se začne 16. decembra leta 1915., tako: Kadar prodaja izdelovalec svinjski špeh prekupcu, sme biti najvišja cena za 100 kg čiste teže naslednje navedenih vrst špeha: Za namizni špeh (soljen in nesoljen) 650 K, za hrbtni špeh (soljen in nesoljen) 703 K, za sirov špeh, soljen, 639 K, za prekajen sirov špeh 690 K, za prekajen namizni špeh 702 K, za prekajen hrbtni špeh 759 K, za neprekajen špeh v kosih 671 K, za prekajen in papriciran špeh v kosih 724 K, za oparjen špeh 724 K, za desertni špeh 800 K. — V nadrobni prodaji, to je, kadar se neposredno prodaja porabniku, bodisi da prodaja izdelovalec ali prekupec, sme znašati najvišja cena za 1 kg čiste teže naslednje navedenih vrst špeha in masti: Za topljeno mast (zabelo) 7 K 88 v, za nestopljeno mast (salo, trebušno mast) 7 K 60 v, za sirov špeh, soljen ali nesoljen, 6 K 52 v, za namizni špeh (soljen ali nesoljen) 7 K 08 v, za hrbtni špeh (soljen ali nesoljen) 7 K 64 v, za prekajen sirov špeh 7 K 52 v, za prekajen namizni špeh 7 K 64 v, za prekajen hrbtni špeh 8 K 24 v, za neprekajen špeh v kosih 7 K 28 v, za prekajen in papriciran špeh v kosih 7 K 88 v, za oparjen špeh 7 K 88 v, za desertni špeh 8 K 72 v. Glede prestopkov zoper sprednja določila se bodo postopalo po predpisih §§ 5. in 6. ministrskega ukaza z dne 29. novembra 1915. leta, drž. zak. št. 348. — S tem izgube moč vse dosedanje za svinjski špeh in svinjsko mast določene cene. — Cene za prihodnja mesečna razdobja se bodo pravočasno določile. — Ta ukaz dobi moč z dnevom razglasitve. — C. kr. deželni predsednik: baron Schwarz s. r.

Vojaki za gozdna dela. Vojno ministrstvo je za pomoč pri gozdnih delih odredilo, da se daje občinam ozir. posameznim posestnikom podobno kakor za poljska dela na razpolago moštvo, ako se to zahteva potom politične oblasti I. instance. Dopusti za gozdna dela se pa ne bodo dajali. Dosedanje določbe glede oprostitve gozdnih gospodarjev in gozdnih varnostnih organov (gozdarjev, ločarjev, gozdnih čuvajev), dalje glede delavcev v gozdnem gospodarstvu in njegovih postranskih obratih (žage, ogljarne itd.) t. j. glede gozdnih delavcev, ogljarjev, voznikov, žagarjev itd., ostanejo v veljavi.

Cene orehom so se znižale, ker je došlo iz Bolgarije več vagonov tega blaga.

Krompir v Nemčiji. Nemška vlada je zasegla vse zaloge krompirja.

Za naše gospodinje.

Kako se peče kruh iz moke in krompirja? Ker gospodinjam v sedanjem času povečini nedostaja moke za kruh, ne bo odveč, če podamo kratko navodilo, kako se iz moke in krompirja speče jako okusen in zdrav kruh. Na Ogrskem, v deželi moke, je to že od nekdanj v navadi. Seveda se mora kruh pravilno pripravljati.

Vzemi na dve kilii moke en kilogram krompirja. Skuhaj cel, neolupljen krompir; kuhanege oluplj in zmečkaj, kar se za večjo peko najlože izvrši z valjarjem na mizi ali čedni deski. Dobi se pa tudi v prodajalnah posebna priprava, s katero se krompir stlači. Stlačenemu krompirju prilij toliko tople vode, da postane zmes podobna soku in s tem sokom zamesi kruh. Seveda je treba pridejati tudi kvas in primerno osoliti. Če treba, se še prilije tople vode, da se napravi testo in peče kruh ponavadi.

Fižolova jed s svinjino. Deli svinjskega mesa (glavina, rep, nožice ali druga obrezina, ki preostane od prešiča) se na drobno zrežejo in s fižolom vred skuhamo. Na ta način zaleže več, kakor pa, če se samo zase kuha, ker napravi fižol jako okusen. Prav tako se tudi kuha v ješprenju.

Jetra frígana. Jetra, če se ne porabijo za klobase, se tudi sama dobro pripravijo. V ponvi razbeli malo maščobe, v njej zarumeni na drobno zrezano čebulo in malo moke; vloži nato na drobno zrezana jetra, litro premešaj in malo z vodo zalij ter pusti, da zavre. — Ledvice se prav tako pripravijo, samo malo dalj časa se morajo kuhati.

Krompirjev paprikaš. V ponvi razbeli malo maščobe, prideni polovico drobno zrezane čebulje, prideni še malo paradizjarja in slanke paprike (ne hude), premešaj in s to zmes vsuj v kosce zrezan krompir, zalij z vodo in pusti, da se skuha.

Kvas po ogrskem načinu. Odtrgaj od kruhovega testa za jace velik kos testa ter ga hrani v pokriti posodi do druge peke. Tedaj ga vloži med drožje, ko kvas postaviš, in ga zamesi med novo testo.

Sadni kruh. Operi 200 gr. jabolčnih krljev, 200 suhih češpelj in 250 gr. suhih hrušk; nalij nanje tričetrt litra mrzle vode in namakaj jih čez noč. Zjutraj iztrebi peške in peclje ter kuhaj z vodo, v kateri se je namakalo sadje. Tačas izberi in operi 125 gr. rozin, kani nanje ruma in deni na zapeček, da se ga napijejo. Če ni ruma ali slivovke, je dobra tudi voda, namesto rozin vzameš lahko črešnje, ki se morajo namakati in kuhati z drugimi krlji. Ko je sad malo da ne mehak, ga odcedi in ohladi in sesekljaj na sekalnici ali na deski. Sadni odlivek ohladi, da bo mlačen in zatepi vanj 30 gr. drož. Zmešaj nato 250 gr. ržene ali pšenične moke s 150 g koruzne moke, ki je bila oparjena z mlekem in zamesi s kvasom, ko je dobro vstal. Testo mora biti mehko in mora dobro vzhajati. Ko je vzšlo, zagneti vanj razsekljano sadje in rozine, 150 gr. sladkorja, 1 gr. sladke skorje, 1 gr. kardamone, 150 gr. zribanih orehov. Testo zmladi in deni vzhajati. Najbolje je, da ga zamesiš pozno zvečer in pustiš v topli sobi čez noč, ker vstaja zelo počasi. Vstano testo razdeli v kose in zagneti v podolgate štruce, ki so tolike, da gredo lahko v škat-

ljo za vojno pošto in peci poldruge uro. Vročina mora biti močna, a ne prehuda; Ako odžgoraj preveč žge, deni močan masten papir vrhu štruc. Ta kruh je prav primeren za pošiljanje vojakom.

Zdravstvo.

Ozeblina maži z orehovim oljem ali orehovo tinkturo in koplji v izkuhi orehovega listja. Za ozeblina je jako dobro mazilo iz mlade ozimine, ki požene pod snegom. Prekuhaj pest ozimine na žlici masti in maži. — Staro zdravilo za ozeblina je v pepelu pečena repa, ki se naveže gorka na boleči kraj in pusti lahko en ali dva dni, potem se naveže druga, če je potreba. Ako greš po zimi v hud mraz, namaži si roke in noge, nos in ušesa s petrolejem; to brani ozeblin. Terpentín in žganje vzameta ozeblinski prisad; namoči krpo in naveži. Istotako pomaga obkladek kuhanih gnilih jaboljk. — Razpakane roke umivaj v praprotni izkuhi in nadrjni s praprotnim sokom.

Za opešane stare ljudi in druge bolnike. Večkrat in po malem je treba takim revežem, če ne drugega vsaj požirek vode. Voda hladi vročino, osvežuje slina in odvaja slabe sokove. Pa ne dosti na enkrat, to ne koristi; bolje večkrat požirek. Ako ima bolnik suha in grenka usta, namoči suho češpljo v vodi in mu jo daj v usta. Dobro okrepčilo je naslednje: Stepi 2 rmenjaka in dve žlici stolčenege sladkorja in primešaj 2 žlici konjaka ali dobre slivovke. Teža dajaj vsake pol ure po žlički; za hudo opešanje pa vsakih 10 minut. Nikdar pa, če ima bolnik vročino; tedaj dajaj po malem medu. — **Dobra juha:** Razpusti malo surovega masla, speni na njem 2 žlici ovsene moke in zalij z dobro mesno juho. Ko je prevrelo, stepi rmenjak in zakuhaj. Pri vročinski bolezni zalij samo z vodo. — **Okrepčilna čokolada:** Pristavi četrt litra dobrega mleka in zakuhaj vanj žlico čokolade. Raztepi na žlici mrzlega mleka žlico ovsene moke, zakuhaj v čokolado, potem raztepi rmenjak ali jajce in vlij čokolado na jajce. Za bolnika, ki ima vročino pa ta čokolada ni, daj mu samo čistege mleka.

Tedenska pratika.

24. decembra.

1. Sveti večer ali bilja (vigilija = čuvanje) pred Božičem. Ta predpraznik ali vigilija je edina, ki se obhaja še po starodavni šegi, kakor je bilo v prvih dobah krščanstva, namreč s celodanskim postom in s polnočno službo božjo.

2. Adam in Eva. Adam, hebr. beseda, pomeni: človek zemlje, zemljak; Eva pomeni: oživljavača, mati živih.

3. Sv. Delfin.

4. Sveta Evgenija, leta 304. obglavljena v Rimu.

Solnce v. 7. u. 51 m. — z. 4. u. 07 m.

Luna v. 7. u. 02 m. — z. 9. u. 47 m.

25. decembra.

1. Božič ali Rojstvo Kristusovo. Ta dan se nazivlja tudi kratko »Sveti dan«, ker obhajamo spomin največje skrivnosti: spomin rojstva našega

Odrešenika, ki je Kristus Gospod. Ta dan je postal za ves krščanski svet zgodovinski mejnik, t. j. pri vseh važnih dogodkih svetovne in cerkvene zgodovine dostavljamo časovno določilo: po Kristusu, pred Kristusom.

Sveti dan ima vsak duhovnik pravico, da sme trikrat opraviti presvetlo daritev. Prva se imenuje angelska, druga pastirska, tretja velika. Trojna sveta maša nas spominja trojnega rojstva Jezusovega: večnega (iz Boga Očeta), časnega rojstva v Betlehemu in duhovnega rojstva v našem srcu.

V koledarjih se ta dan bere tudi ime Emanuel, kar pomeni »Bog z nami«. S tem imenom je označil prorok Izaija pričakovanega Odrešenika.

2. Sv. Anastazija je bila brčkone v slavonškem Srijemu mučena. Bila je živa sežgana l. 304.

Solnce v. 7. u. 51 m. — z. 4. u. 08 m.
Luna v. 8. u. 11 m. — z. 10. u. 08 m.

26. decembra.

1. Sv. Štefan (grško ime pomeni: kronan, venčan), prvomučenec in dijakon, poln božjega Duha. Četrto leto po Jezusovi smrti so ga judovski prvaki poklicali pred sodnijo, kjer je bil za voljo svete vere obsojen na smrt in kamenjan. Pred svojo smrtjo je še molil za svoje nasprotnike: »Nebeški Oče, ne šteji jim tega v greh!« — in zraven videl veličanstvo božje. Tedanja krščanska občina je poskrbela za njegove sv. ostanke.

Solnce v. 7. u. 52 m. — z. 4. u. 09 m.
Luna v. 9. u. 20 m. — z. 10. u. 26 m.

27. decembra.

1. Janez Evang. je bil najmlajši med Gospodovimi apostoli, sin galilejskega ribiča Zebedeja in brat sv. apostola Jakoba starejšega. Sveti Janez je užival posebno ljubezen in iskreno zaupanje Gospodovo, zato se je imenoval tudi »Gospodov ljubljenec«. Njemu je izročil Jezus, umirajoč na svetem križu v neznošnih bolečinah, svojo mater v varstvo. Razen časa, ko je bil v prejšnjem mestecu Efezu in v starosti preživel vse apostole. Umrl je ob koncu prvega stoletja (leta 101.).

2. Sv. Teofil.
3. Sv. Miksim.
4. Sv. Teodor.
5. Sveta Fabijola, vdova.
Solnce v. 7. u. 52 m. — z. 4. u. 10 m.
Luna v. 10. u. 30 m. — z. 10. u. 43 m.

28. decembra.

1. Nedolžni otročiči. Hudobni Herod je bil vsled prihoda treh knezov iz Jutrove dežele, ki so iskali novorojenega kralja, vznemirjen. Začel je kmalu sumničiti, da bi mu v tem novem zarjencu stare kraljevske Davidove rodbine lahko postal nevaran tekmeec. Zato je dal pomoriti vse dečke v Betlehemu in v okolici do drugega leta. Sveta družina je opomnjena po angelu ubežala nevarnosti. Umorjenih dečkov je bilo okrog 60. Ta dan imajo navadno deležniki »Dejanja sv. Detinstva« svojo običajno slovesnost. (V Ljubljani v uršulinski cerkvi ob 8. uri sv. maša, ob 4. uri govor in blagoslov mladine.)

2. Sv. Kastor, muč.
3. Sv. Evtihij, duhovnik, je bil mučen v Galiciji s sv. diakonom Domicijanom.
4. Sv. Troadij.
5. Sv. Maksim.
6. Sveta Donata, mučena v Rimu.
Solnce v. 7. u. 52 m. — z. 4. u. 10 m.
Luna v. 11. u. 41 m. — z. 10. u. 58 m.

29. decembra.

1. Sv. Tomaž, škof in mučenec. Rojen je bil leta 1117. Ob času angleškega kralja Henrika II. je bil njegov kancelarij. Ker pa ni hotel podpisati postave, ki je krājla svobodo sv. Cerkve, je bil razpiti kot veleizdajalec in je moral ubežati na Francosko. Nato je papež posredoval pri kralju in Tomaž se je smel vrniti v svojo domovino. Toda zopet je bil kmalu zatožen in naposled v stolni cerkvi pri stopnicah ubit leta 1170. Leta 1538. je pohotni kralj Henrik VIII. poklical čisto resno pred 368 leti umorjenega nadškofa pred sodnijo; razglasil ga je kot puntarja in veleizdajalca ter dal njegove kosti rabeljnu, naj jih seže. Tako zaslepjeni so ljudje, ki so se vdali nečistosti in odpadli od Cerkve, kakor je to storil uprav ta Henrik VIII.

2. Sv. Trofin, muč.

3. Sv. Krescencij (lat.: Ratislav).

4. Sv. Zenobij.

Solnce v. 7. u. 52 m. — z. 4. u. 11 m.

Luna v. 00. u. 00 m. — z. 11. u. 15 m.

30. decembra.

1. David (hebr. ime pomeni: ljubljeni) je živel leta 1093—1015. pr. Kr. Bil je sin Izaja v Betlehemu in v mladih letih pastir. Maziljen za kralja je razširil deželo in uredil občanske in verske zadeve; pridobil je judovskemu ljudstvu veliko ugleda med takratnimi narodi. Spisal je veliko psalmov, ki se dozdaj pojejo ali molijo v sveti katoliški Cerkvi.

2. Sv. Liberij, muč., škof v Raveni.

3. Sv. Nicelot, muč.

4. Sv. Sabin, škof.

5. Sv. Mansvet, mučen v Aleksandriji.

6. Sveta Melanija, bogata rimska gospa, je svoje premoženje razdelila med siromake. Umrla je leta 439. v Jeruzalemu.

7. Sveta Anizija, mučena v Solunu.

Solnce v. 7. u. 53 m. — z. 4. u. 12 m.

Luna v. 0. u. 55 m. — z. 11. u. 34 m.

31. decembra.

1. Sv. Silvester (lat. beseda pomeni: gozdni), papež. Ta dan je zadnji v solnčnem letu. Silvester je postal papež leta 314. v času, ko je cesar Konstantin Vel. sv. Cerkvi dal svobodo in javno veljavo. Cerkev se je nato močno razcvetela, ker cesar Konstantin in njegova mati sv. Helena sta ji bila naklonjena. V istem času je nastala v sveti Cerkvi močna notranja izprememba. V severni Afriki, kjer je bilo več cvetočih škofij, je razsajala znota Donatistov, ki so ucili, da sv. Cerkev v svoji sredini ne sme trpeti grešnikov. V vzhodnih deželah se je razpasla Arijeva kriva vera; Arij je trdil, da Kristus ni večni sin božji, temveč samo prvo, sicer najzvišenejše in večno bitje, ki posreduje med Bogom in svetom. Silvester je s pomočjo cesarja Konstantina sklical v Nicejo leta 325. prvi splošni cerkveni zbor, kjer so bile tiste zmote zavržene. Umrl leta 335.

2. Sv. Sabijan, škof.

3. Sv. Petencijan.

4. Svete mučenice v Rimu: Pavlina, Rustika, Donata, Serotina, Hilarija in Nominada.

Solnce v. 7. u. 53 m. — z. 4. u. 13 m.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica

Ljubljana

Miklošičeva cesta štev. 6

(tik za frančiškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge, za katere jamči dežela Kranjska, in jih obrestuje po 4³/₄% brez kakega odbitka.

Uradne ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Glej inserat!

To in ono.

Takih ne v nič devat! Neki hribolazec naleti na planini na pastirja, ki se mu je zdel sila preprost. Mislil si je: »Ta-le siromak živi vedno samo pri svoji živini; gotovo je v verskih stvareh popolnoma zanemarjen.« Da bi se prepričal, stopi k njemu, pa ga nagovori: »Pol kronce ti dam, če mi poveš, kje je Bog.« »Hm« — pravi črednik, »jaz ti dam celo, če mi poveš, kje Boga ni!«

Posebno stanovanje. Tudi v strelskih jarkih ni brez šalivcev. Vsakdo si napravi svoje bivališče po možnosti udobno. Smešnih napisov ne manjka. Nekje je bil med topničarji junak, ki je po dolgotni vse druge prekosil. Ko so si priradili brlog, so mu tovariši odpovedali stanovanje, češ da preveč prostora vzame. Topničar si napravi svoje zavetišče in sicer tako, da se je videlo kakor grob. Tovariši so ga hoteli malo podražiti, pa so nabili na njegovo kritje desko, nanjo pa napisali z velikimi črkami:

Tukaj počiva
topničar Počivalnik
popoldne od 3.—4.
Sladko spavaj!

Kmalu nato pride mimo mlad častnik sosednje baterije, zagleda z dvema deskama prikrito stanišče in tablo na malem kolcu. Obstoja pa bere napis. Prezre pa drobno in skoraj nečitljivo pisane besede »popoldne od 3.—4.« Poln sočutja vpraša v bližini stoječega topničarja: »Kdo pa je ta revež, ki je tu pokopan?« — »Jaz, gospod lajtnant!« se odreže nenadoma prebivalec tega »grobišča«, v nemalo začudenje častnika, ki se je skoraj ustrašil, ko je rnil dolgopeti topničar med dvema deskama iz svojega ležišča.

Znan obraz. Neka angleška zdravnica, ki je bila znana tudi kot zagrizena sufražetka (boriteljica za žensko pravo), obvezuje ranjenega vojaka v bolnišnici. Pri tej priliki se začudi in pravi ranjencu: »Kako to, da se mi Vaš obraz tako znan zdi? Gotovo sem vas že večkrat srečala.« — »Je že mogoče, pravi londonski vojak. »V civilu sem namreč stražnik.«

Tudi izgovor. Sodnik: »Pravite, da ste meso ukradli, ker ste bili lačni; pa vam ni bilo treba vendar celega koštruna ukrasti!« — Tat: »Ja, — gospod sodnik, — ko bi bil imel nož, bi si ga bil eno kilo odrezal, pa nisem imel noža!«

Ne verjemimo vsega! Zima se je približala in z njo čas, ko se bodo ljudje bolj peči držali. Vsako zimo je pa izšlo mnogo laži; zakaj ljudje imajo čas, pa se izmisli ta nekaj, drugi nekoliko priloži, pa je kmalu iz klopa cel slon. Že sedaj, ko se je zima šele začela, krožijo okrog strašne reči o vojni. Kaj šele pride? Bodimo torej previdni in ne verjemimo vsega.

Smola. Blizu Potsdama na Nemškem je neka žena slišala, da je njen mož na vojski padel in sicer takoj izpočetka. Po preteku enega leta je že pozabila na svojega moža ter si poiskala drugega. Poročila se je z bratom prvega moža. Kar naenkrat pa se izkaže, da njen prvi mož še živi in je zdrav. Ta hoče seveda svojo ženo nazaj, drugi je neče dati. Ženska je v zadregi. Priponimo, da so vsi protestantske vere.

V največji zadregi. Ona: »Kaj čemo začeti? Jedila so pošla, vino in pivo je izpito, vse je prazno, a gostje le nočejo oditi!« On: »No! daj, malo zapoj!«

Sitno. Mlad doktor (v čakalnici, kjer čakajo bolniki): »Kateri najdalj čaka?« Krojač: »Jaz, gospod doktor! Jaz sem Vam že pred enim letom naredil obleko!«

„Pogum“ ruskih vojakov.

Res krasen bil poleti
je solnčen juljev dan,
Ko bil sem na patroljo
s tovariši poslan.

Pa pot ni bila kratka
tja v gosti temni les;
pogledat smo šli v šumo
kaj Rus tam dela res.

Gremó oprezno dalje,
pomoči Bog nam daj!
Glej tam jih, glej pri vodi! —
Rus kuha svoj si čaj.

Poveljnik naš šepče:
Tovariši na tla!
Obkólili jih homo. —
Ujeti to se da.

Kar možno tiho vsakdo
pomakne se nazaj.
Poveljnik še naroča:
Vsak za se pazi naj.

Na tihem premišlujem —
Kaj pač iz teča bol
Sovražnika število
prav majhno ni biló.

Nas pa, če prav se spomnim,
Naštel sem le enajst.
A sámi krepki fantje
in hudi kakor gajst.

Imamo že jih v sredi;
a Rusi nič sluteč
— čaj ravno bil zavrel je —
so v travo šli se vleč.

Zdaj je, kar je. — Napasti!
Posili skor' me smeh;
Ves čaj ti kuhar plašni
polije tja po tleh.

In drugi tam pri vodi
— verjel mi vsak ne bo
kot zajci preplašeni
popadejo v vodó.

Nato ne z malim trudom
izvlečemo jih ven —
vse mokre kakor miši;
ušel pa ni noben.

J. T. ranjen Dolenc,

ki je še pristavil to-le opazko:

»Dragi »Domoljub!« Prvič v življenju se mi je posrečilo narediti to pesem. Tebi jo pošljem, da jo razneseš med svet. Če prvo mojo pesem spraviš pod svoje okrilje, bom dobil pogum, da še večkrat kaj pre-
skrbim. Takih vojnih sličic bi lahko nabral celo knjigo.« — Prosimol Le na nogel (Op. ured.)

Moj varih.

Spredaj in zadaj topovi grmé,
da še strašnejšega nisem čul poka,
Divje okoli svinčenke brné;
skrivna od mene odvaja jih roka.

Je-li to roka, ki v boju skrbno
čuva borečega, mamice ljube,
ki me je tolikrat z blago roko
v zgodnji mladosti otela pogube?

Morda je roka, ki varje me zdaj,
trudna, a skrbna desnica očeta?
željna preprečiti smrtni slučaj,
vedno za srečo in blagor moj vneta.

Oče in mati sta daleč odtod,
ni jima možno mi v boju pomoči;
tukaj me varje nebeski Gospod
s čudežno roko po dnevi in noči.
Limbarski.

Vprašanja in odgovori.

K. F. Pihler: Odgovor na vprašanje najdete med tedenskimi novicami današnjega lista.

F. Kr. — št. Rupert: Slepac, ki goljufa in moti vdove in dekleta s tem, da jim obljublja zakon, naj se vendar naznani orožništvu, da prejme zasluženo plačilo. Če je stvar podprta z dokazi in je javno znana, mora sodnija vmes poseči. V listu pa z imenom ne moremo na dan, ker bi lahko nastale neljube tožbe.

F. Pr. — Izlake: Vložite prošnjo na pristojno vojaško poveljstvo, ki je v tem vprašanju merodajno. Zahtevajte prispevke za vsa leta nazaj ter razložite, zakaj ste to doslej opustili.

J. V. — Trbovlje: Glede srbskih srečk to-le: Srbske države kot take — ni več. Treba je počakati, kako se bodo po vojski državnopravne razmere s Srbijo uredile, ker po tej ureditvi se bodo tudi ugotovile denarne obveznosti te države. To velja, če so srečke državne. — Sicer pa S. L. S. s srečkami, ki jih priporoča g. U., nima nič opraviti.

Listnica uredništva.

Od nekje smo dobili dopis — brez podpisa, ki se v njem skupina nepodpisanih oseb zahvaljuje svojemu dobrotniku za izkazano skrb. Uredništvo dopisov brez potrebnih dat ne more sprejeti, ker se utegne zgoditi, da bi komu ne bilo ljubo. Sicer pa spadajo take stvari v inseratni del lista.

Dobre knjige.

Ponižani in razžaljeni. Roman v štirih delih in z epilogom. Ruski spisal F. M. Dostojevski. Poslovenil Vladimir Levstek.

Dostojevski je izmed redkih pisateljev svetovne literature, ki so z vsakim dnevom večji; najkrajše ga označimo, če rečemo,

da je Dostojevski zagovornik najbednejših slojev ruske družbe. Roman je danes posebno zanimiv in aktualen. Cena 3 K., vezano 4 K 20 h. Dobi se v Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

V deveti deželi. Povest. Spisal H. R. Haggard. Cena 1 K 40 h. V slovenskem prevodu so prejšnja leta izšle že 3 Haggardove povesti in sicer: »Dekle z biseri,« »Roža sveta in »Salomonovi rudniki.« Vse so skrajno zanimive, skrivnostne, skoro neverjetne in prepejene z bujno domišljijo, imajo pa tudi mnogo poučnega jedra in nas seznanjajo z naravo tujih dežel in njihovimi prebivalci. Povest »V deveti deželi« je istotako zanimivo-poučna in velja samo 1 K 40 h. Dobi se v Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

Vstaja Škenderbegova. Zgodovinska povest. Povest je zelo zanimiva; seznanja nas z Balkanom, ki ima za seboj tako krvavo zgodovino, katera se danes še bolj krvavo nadaljuje. Povest ima zgodovinsko ozadje in je zato tembolj aktualna. Cena 60 h. Dobi se v Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

Pod svobodnim solncem. Povest davnih dedov. Dva zvezka 6 K 80 h., vezano 8 K 80 h.

Veliki roman iz zgodovine naših prednikov, ki so se bojevali na Balkanu za svobodo, je danes še posebno aktualen. Dobi se v Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

Poraz Angležev v Mezopotamiji je zbudil zanimanje tudi za kraje, kjer tečeta reki Evfrat in Tigris. Tvrdba Freytag in Bernot, Dunaj (Wien) VII., Schottenfeldgasse 62, je izdala zemljevid, ki kaže Egipt, Palestino in Arabijo s turško-angleškim bojiščem v meri 55 : 80 cm. Cena 90 vin. — Istotako se dobi tudi zemljevid Perzije in Afganistana. Cena 70 vin. — Priporočljiva je tudi karta dardanejskega bojišča, ki stane 90 vin. — V isti zalogi je pravkar dotiskana karta Srednjega Egipta s Sueškim prekopom, s Sinajskim polotokom in Palestino do Jeruzalema. Na tem prostoru je pričakovati zanimivih bojnih pozorišč. Cena 80 vin. — Vsi ti zemljevidi se naročajo lahko tudi v Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

Kder že pri najmanjšem prehlajenju kašlja, mu bode posebno dobro storilo vsakodnevno izpiranje ust in grla s Fellerjevim fluidom iz rastlinskih esenc zn. »Elza-fluid«. Taisti oživi kroženje krvi po nežnih celicah grla in vratu in jih tako naredi odpornejše proti vplivom mraza. — Fellerjev rastlinski fluid nadalje anti-septično učinkuje in uniči bolezenske bali, ki pri dihanju dospo v grlo. — Izpiranje vratu in grla s Fellerjevim »Elza-fluidom« je tedaj nujno priporočati ljudem, ki hitro dobe kašelj. Med več kot 100.000 zahvalnim pismi jih je jako mnogo, ki hvalljivo odlični učinek tega izbornega domačega zdravila pri pokašljevanju in podobnem zlu. — 12 staklenic »Elza-fluida« stane poštnine prosto samo 6 kron. Naroča naj se naravnost pri lekarnariji E. V. Feller, Elzatrž št. 16. (Hrvatska). Istotako se naročajo tudi tek vzbujajoče, lagodno odvajajoče Fellerjeve »barbara-kroglice« zn. »Elza-kroglice«, 6 stakljice za 4 K 40 v poštnine prosto. — Odlično odvajalno sredstvo, katero tako ženske kakor tudi moški in otroci brez pomisleka lahko zavzivajo; ne dražijo čreves, učinek je vedno zanesljiv in je vsakdo zadovoljen, kdorkoli jih le enkrat poskusi. — Oboje gori priporočenih domačih zdravil naj bi bilo vedno v vsaki hiši pri rokah. (— et —)

SIROLIN "Roche"

Prsne bolezni, oslovski kašelj, naduha, influenci.

Kdo naj jemlje Sirolin?

1. Vsak, ki trpi na trajnem kašlju, lažje je obvarovati se bolezni, nego jo zdraviti.
2. Osebe s kroničnim kašarom bronkijev, ki s Sirolinom ozdrave.
3. Vadušljivi, katerim Sirolin znafno olehča naduho.
4. Skrofuzni ofroci, pri katerih učinkuje Sirolin z ugodnim vspehom na splošni počutek.

Je dobi v
vseh lekarnah
K. 4 -

LOTERIJSKE STEVILKE:

Trst, 15. dec.: 67, 21, 83, 7, 12.
Dunaj, 18. dec.: 86, 41, 38, 26, 75.

Kako pozno je sedaj?

tako se stiši mnogokrat popraševati ljudi, kateri pač imajo uro v žepu ali na steni, ampak svoji lastni uri ne verjamejo, ker je le slaba, netočna, vedno stoječa bazar ura. Kdor nasprotno ima Suttnerjevo uro, ve vedno natanko, kako pozno je.

Lastna znamka "IKO" najbolj zanesljiva ura.

Lastna znamka "IKO" najbolj zanesljiva ura.

St. 600 Žepna ura z radijem, ki se ponoči sveti	K 8-40
" 410 Nikel.-anker-Roskopf ura "	4-10
" 705 Roskopf ura, kolesje v kam-nih tekoče	5-90
" 719 Srebrna rem. ura	7-80
" 720 Srebrna cilinder rem. ura	9-70
" 1450 Bela kovinasta verižica	2-80
" . . . . . nikelnasta	1-
" 916 Srebrna verižica	3-20
" 89 Double zlata verižica	5-90

Velika izbira ur za gospode in dame, verižice, prstane, broške, obeske, zapestnice, zavratne verižice, uhane, blngo v zlatu in srebru, namizna orodja, daljnogleda itd. v velikem ilustrovanem

ceniku z mnogimi podobami katerega zahtevajte zasteni in poštnine prostega.

Rezpošilja se po povzetju ali pa če se denar vnaprej pošlje. Neugajajoče zamenjam. Vse ure so natančno preizkušene.

Lastna tovarna ur v Švici

H. SUTTNER samo v Ljubljani št. 1

1203 Nima nobene podružnice.

Kje je gostilničarka?

Električne žepne in vojaške svetilke

res najbolj zaneslive, 8-10 urne zlato baterije, Najnižje cene pri najboljši kakovosti. Le razprodajalcem dobavlja

Ernest Fienner, Dunaj V.
Reinprechtsdorferstrasse 57.

Edino dobri in solidni stroji so samo „Gritzner“ in „Afrana“ Prednosti: krogli čen tek, biserni ubod (Pe-istidi), Pouk o verenju in krpanju brezplačno v hiši, Edina tovar, zaloga šivalnih strojev

Josip Peteinc
Ljubljana

blizu franč. mostu, 3. hiša za vodo.
10letna garancija.

Edini slovenski zavod brez tujega kapitla je:

VZAJEMNA ZAVAROVALNICA

proti požarnim škodam in poškodbi cerkvenih zvonov
Ljubljana, Dunajska cesta 17, Ljubljana.

Zavarovanja sprejema proti požarnim škodam: 1. raznovrstne izdelane stavbe, kakor tudi stavbe med časom gradnje, 2. vse premično blago, mobilije, poljske orodje, stroje, živino zvonove in enako, 3. vse poljske pri-delke, žita in krmo, 4. zvonove proti prelomu, 5. sprejema tudi zavarovanja na življenje, oziroma doživetje in druge kombinacije in proti neugodam, vsakovrstna podjetja, obrti kakor tudi posamezne osebe za doželno nižjeavstrijsko zavarovalnico, od katere ima tudi doželni odbor kranjski podru-nico

Varnostni zavih in udnine, ki so znašale L. 1912 K 673.350-17, so poskočile koncem L. 1913 na K 736.147-17. Tedaj, čimvečjo zanimanje za ta edini slovenski zavod, tembolj bo rastei zavih.

Ponudbe in pojasnila daje ravnateljstvo, glavno poverjenilstvo v Celju in na Froceku, kakor tudi po vseh farah nastavljeni poverjeniki. Cene primerne, hitra cenitev in takojšnje izplačilo.

Ne puščajte otrok samih, da se sezari omajljo!

Ne puščajte otrok samih, da se sezari omajljo!

Hranilnica kmečkih občin

Dunajska cesta št. 38
v hiši Zadrufne Zveze

v Ljubljani

Nasproti „Bavarskemu dvoru“ v bližini mlince

□□□□□□□□□□ — Us anovljena leta 1911. — □□□□□□□□□□

Hranilnica kmečkih občin sprejema in obrestuje hranilne vloge po

4 1/2 %

Rentni davek pla-
čuje iz svojega. —
Vložne knjižice
drugih denar. za-

vodov sprejema
kot gotov denar
ter se obrestova-
nje ne prekine. —

Hranilnica kmečkih občin v Ljubljani je pupilarno varen zavod, v katerega nalaga c. kr. sodišča denar mladoletnih. Njeno poslovanje je pod nadzrom posebnega komisarja kot zastopnika c. kr. dež. vlade v Ljubljani. Posojila daje na zemljišča, občinam in korporacijam na amortizacijo.

Proti okuženju

Je treba sedaj še posebno varovati, ker nastopajo vsakojake nalezljive bolezni, kot škriaticca, koza, osepnice, kolera, legar. — Vsi tedaj

naj se uporabljajo

posebno, kjer se tako boleznim širijo, dobro razkuževalno sredstvo, katero naj bode v zalogi v vsakem gospodinjstvu. Najboljše razkuževalno sredstvo sedanjosti je glasom raziskovalca prof. Löffler, Liebreich, Proskauer, di Veneta, Vns. Pfeifer, Vertun, Pertik i. dr. nedvomno

LYSOFORM

Ki je brez duha, nečrpan in cenen in se ga dobi v vsaki lekarni in drožeriji za ceno 90 vit. za izvorno stekleno (z eno steklo). Učinek Lysoforma je točen in zanesljiv, vsled tega ga zdravniki priporočajo za razkuževanje boln. postelj, za ispiranje ran, oteklin, irrigatorjev in za protiseptično oljevo. 1465

Lysiformovo milo

je fino toaletno milo, ki vsebuje Lysiform in učinkuje preprečeno. Uporablja se lahko tudi pri najbolj občutljivi koži, celo pri otrocih. Stori kožo mehko in prožno in razkuži jako dober duh. Zadošča enkratni poskus in boste izjemno vedno uporabljali to izvorno milo, ki je drago je na videz, pri uporabi pa zdrži dolgo časa. Cena milu znaša K 1.20.

Lysiform s poprovo meto

je močno protiseptična ustna voda, ki odstrani slab duh iz belih zob in jih varuje. Uporablja se tudi lahko pri kašlu, vnetju vratu, kašlu in slabosti za ogrinjajo po zdravniškem nasvetu. Zadošča pa karilje na kupco vode. Izvirna steklenica stane 1 krono 60 vit., na prodaj v vsaki lekarni in drožeriji. — Zanimivo knjigo pod naslovom „Zdravje in razkuževanje“ pošlje brezplačno in poštne prosto.

Kemik Hubmann,

referent Lysiformwerke, Duna XX., Petraschgrasse 4.

Vaš lastni dobiček

je, ako naročite plačeno blago pri strogo solidni tvrdki Josipine Taufmann, tkalnica platna v Nachou, (Česko). Razposiljam ostanke le tako dolgo, dokler je kraj zaloge in sicer 30 m dobro sort. ostankov v flaneli, barientu, cefiru, postelj, perilu i. t. d. za K 30. V na boljši kakovosti K 35. — Bombaževina se je v ceni podražila za 300% in gre se vedno višje. Novega blaga ni mogoče zagotoviti, ker je vlada vso razpoložljivo blago zaplenila. Zatorez naročite takoj, ker blago bo še veliko dražje. Vzorce se letos ne razposiljajo. 2507 (4)

60.000 KRON

znaša glavni dobiček srečk »Avstrijskega rdečega križca«, kojih prihodnje žebnanje se vrši dne 2. januarja 1916! — Zahtevajte prospekt! — Srečkovo zastopstvo 12, Ljubljana. 2635

1 steklenica 2 kroni.

Ceniki zastoj in franko.

Kranjska deželna nudružnica v Ljubljani.

n. a. obč. živl. in varne, nez. in jamst. zavarovalnice

sprejema zavarovanja na doživetje in smrt, otroških dot, rentna in ljudska, nezgodna in jamstvena zavarovanja.

Javen zavod. Absolutna varnost. Nizke premije. Udležba na dividendah pri živilski zavarov. že po prvem letu.

Stanje zavarovanj koncem 1914 K 173.400.838 —
Stanje gar. fondov koncem 1914 K 48.732.2270
V letu 1914 se je izplačalo zavarovancem na dividendah čistega dobička K 432.232.66

Kdar numerava sklenili življenjske zavarovanje veljavno ikrali za vojno zavarovanje, naj se v listno korist obrne da geri in usvojen podružnic.

Prospekti zastoj in poštne prosto.

Sposobni zasopniki se sprejmejo po najugodnejšim pogoji.

Marije Terezije cesta 12.

Fellerjev dobro učinkujoči oživiljoči fluid iz rastlinskih esenc z n.

„ELSA-FLUID“ lajša bolečine

12 steklenic 6 kron prosto poštne. L-karnar E. V. Feller Stubica, Elzatrž št. 16 Hrvaška). Čez 100.000 zahvalnih in pr. poročilnih pism.

Priporočamo cenjenemu občinstvu edino domačo tvrdko

IGN. VOK

Specijalna trgovina šivalnih strojev in voles.

Ljubljana, Sedna ul. 6,

katera ima po ugodnih cenah in obrokih od širokovnjakov priznana najboljša šivalne stroje v Evropi in to so »PPAFF« v veliki izbiri in zalogi. 1830

10letna pisarna garancija!

Poisk o vzevanju vsah čas brezplačno. Prični pozredovalci se izbejo.

Stanje vlog čez 23 milijonov kron.

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruza z neomejeno zavezo

Ljubljana, Dikloščeva cesta št. 6, prililije, v lastni hiši nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkvijo

sprejema hranilne vloge in vloge v tekočem računu, za katere jamčijo ne samo njeni zadružniki, temveč

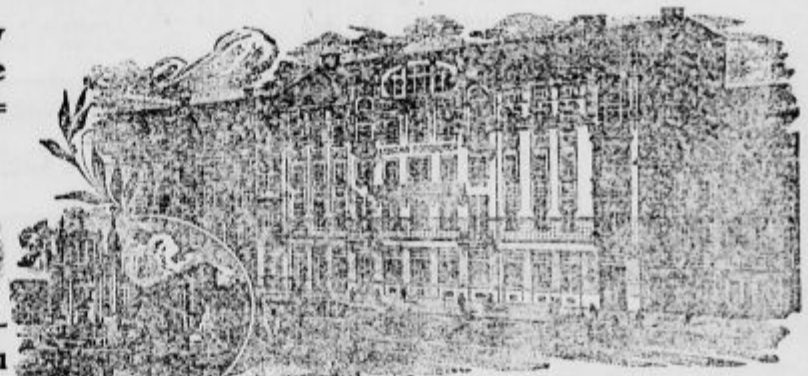
tudi cela dežela Kranjska

in jih obrestuje po **4 3/4 %**

brez kakega odbitka, tako da sprejme vložnik od vsakih vložnih 100 kron čistih obresti 4.75 kron na leto.

Za nalaganje po pošti so poštnohranilnične položnice brezplačno na razpolago.

Načelstvo.

izberno se je obneslo za vojake v vojski in
sploh za vsakega kot najboljšje

bol oblažajoče mazanje

pri prehlajenju, reumatizmu, gihtu, lužnenol,
prani, vratni in bolesti v hrbtu

Dr. Richter-ja

Sidro-Liniment. capaci
compos.

Nadomestilo
Sidro-Pain-Expeller.

Steklenica kron. — 80, 1'40, 2'—.

Dobiva se v lekarnah ali direktno
v Dr. Richter-ja lekarni „Pri slatim levu“,
Praga, I., Elizabeta cesta 6.

Dnevno raspošiljanje.

SUKNO PERILO OBLEKE ČEVLEJ OSTARIJE

in razno blago pošilja po najnižih cenah
Jugoslovenska razpečiljalna

R. STERMECKI v Celju štev. 365,
Štajersko.

Zahtevajte zastoj cenik s slikami čez ti-
sode stvari. Pri naročilih iz Amerike, Nem-
cije in Balkana treba denar naprej poslati

SANATORIUM · EMONA
ZA · NOTRANJE · IN · KIRURGIČNE · BOLEZNI ·
· POROČNIŠNICA ·

LJUBLJANA · KOMENSKEGA · ULICA · 4
BEP · ZDRAVNIK · PRIMARJ · DR · FR · DERGANČ

Zahtevajte

zastoj in poštine prosto moj glavni
cenik s 4000 slikami ur, zlatnine in
srebrnine, glasbil, predmetov iz usnja
in jekla, potrebščin za gospodinj-
stvo in toaletu, orožja, municije itd.

Prva tovarna ur

**Jan Konrad, c. in kr. dvor-
ni založnik Brūx št. 781 (Češko).**

Nikelnaste Roskopi-ure K 3'90, 4'20, 5'—,
Srebrne K 8'40, 9'50. — Nikelnaste ljudike
K 2'90, Budilke z dvojnimi zvoncem K 4'—

Posilja se po povzetju. — Nikak riziko!
Zamena je dovoljena ali denar nazaj!

Na mizi vsake družine

naj bi stala hranila in močnate
jedi, pripravljene doma po dr.
Oetker-jevih receptih.

Najden denar 2570

pomenja naše najnovejše poročilo o sreč-
kah, vsebujoče srečkovno skupino štev. 5
na 50 mesečnih obrokov po samo 3 krone
z glavnimi dobitki

180.000 kron.

Poročilo se pošilja brezplačno.

Srečkovno zastopstvo 12, Ljubljana.

500 K

Vam plačam
nako Va-
ših kurjih očes, brada-
vilo in trde kože tekmo
3 dni s korenino, brez
bolečin ne odpravi

RIA-BALSAM.
Cena lončku z jamstve-
nim pismom K 1'—, 3
lončki K 2'60, 6 lonč-
kov K 4'60.

Kemeny, Kaschau
(Kassa) L, poštni predaj
12 12. Ogrsko.

Proti
protinu, revmi,
ischias, podagr,
2i-čnim bol člam,
tudi po vojnih štra-
pacih je še vsa-
kemu pomagal

Neuradin

Pišite takoj ponj na
Bären-Apotheke
Dunaj, II. Taborstr. 28 K.
Cela doza K 3'—
polov. K 1'60.
Čez 100 zahvalnic.

100 litrov zdrave domače pijače,

osvežujoče, dobro in žejo gasoče si lahko
vsak sam priredi z malimi stroški. V za-
logi so snovi za ananas, jabolčnik, kre-
nadine, malinovo, poprova meta, mu-
škatolece, pomerančnik, dišeča peria,
vifanjevec. Ta pijača se lahko pije za-
viva hladna, pozimi pa vroča mesto ra-
na in žganja. Skušati se ne more. Snovi
z natančnim navodilom stanejo K 4'50
franko po povzetju. Na 5 takih poroč
dam eno por. bu. Za gospodarstva, tovarne, delavnice in
neprecenljivo vrednosti, ker delavce ta pijača osveži in
ne upitani, vsled česar ne izgube nič na svoji delazmožnosti.

Jan Grolich, drogerija „Pri angelu“, Brno 641, Morava.
2580

Kuverte s firmo,
- - pisma, - -
- račune itd -
izvršuje natančno po

: naročilu :
: Katoliška :
: tiskarna :
v Ljubljani.

Kava
50% ceneje!

Ameriška štedilna kava,
lepo dišeča, izdatna in
stabilna 5 kg vreča za po-
skušnjo K 12'—, post. prosto
po povzetju. Pol kilograma
prvovrstnega finega čaja za
K 2'40 tudi 50 kom. različ-
lepih angleških pošiljani K
A. Schapira št. 473,
IZVOJ KEVO IN CO. U.
TISZABOGDANY,
Ungarn.

Ustanovljeno leta 1893. Ustanovljeno leta 1893.

Uzajemno podporno društvo v Ljubljani
reg. strovana zadruga z omejenim jamstvom
sprejema in obrestuje hranilne vloge po

Rentni davek plačuje iz svojega. **5%** ljanje denarja na razpolago brez-
Zunanjim vlagateljem so za pošil-
plačno položnice poštne hranilnice.

Zadruga dovoljuje posojila v odsekih na 7 1/2, 15 ali 22 1/2 let, pa tudi izven
odsekov proti poljubno dogovorjenim odplačilom. — Dovoljujejo se ranžijska
posojila proti zaznambi na plačo in zavarovalni polici ali proti poroštvu.
Prospekti na razpolago.

Društveno lastno premoženje znaša čez 600.000 K. Deležnikov je bilo koncem leta
1913 2492 z 17406 deleži, ki reprezentujejo jamsivene glavnice za 6,788.340 K.

Načelstvo:
Predsednik: **Andrej Kalan**, prelat in stolni kanonik v Ljubljani.
I. podpredsednik: **Ivan Sušnik**, stolni kanonik v Ljubljani.
II. podpredsednik: **Karel Poljak ml.**, tovarnar v Ljubljani.

Člani: **Fran Horštnik**, c. kr. profesor v p. v Ljubljani; **Ignacij Zaplotnik**, katehet v Ljubljani; **Ivan Dolenc**, c. kr. profesor v Ljubljani; **dr. Jožef Grušen**, stolni kanonik v Ljubljani; **Anton Koblar**, dekan v Kranju; **dr. Jakob Mohorič**, odvetniški kandidat v Ljubljani; **dr. Fran Papež**, odvetnik v Ljubljani; **B. Remec**, ravnatelj trg. šole v Ljubljani; **Anton Sušnik**, c. kr. gimn. profesor v Ljubljani; **dr. Viljem Schweitzer**, odvetnik v Ljubljani; **dr. Aleš Ušeničnik**, prof. bogoslovja v Ljubljani; **Fran Verbič**, c. kr. gimn. prof. v Ljubljani.

Nadzorstvo:
Predsednik: **Anton Kržič**, c. kr. profesor in kanonik v Ljubljani. — Člani: **Anton Čadež**, katehet v Lju-
bjani; **Ivan Mlakar**, profesor v Ljubljani; **K. Gruber**, c. kr. fin. rač. official v Ljubljani; **Avguštin Zajc**, c. kr.
rač. revizent in posestnik v Ljubljani.

Potice, šartelj, močnate jedi,
pripravljene z dr. Oetker-jevim
Backinom, se odlikujejo po vi-
soki redilni vrednosti in slast-
nem okusu.

Pudingi, prirejeni iz dr. Oet-
ker-jevega praška za puding po
20 vin. in iz mleka, so izvrstna
mlečnata jed za odrasle in otroke.

Dr. Oetker-jevi praški za pu-
ding pomagajo varčevati z moko.
Knjižice receptov so zastoni
na razpolago.

Dr. A. Oetker,
Baden pri Dunaju,
tovarna hranil.